Sport in een beweeglijk perspectief

Sportnota Haarlemmermeer 2009-2012

gemeente
Haarlemmermeer

Foto cover:

Lisanne de Roever, goud Olympische Spelen Beijing 2008 en genomineerd voor SportToppers 18+.

"Sporten is goed en leuk, maar ook gezond en je krijgt er meer energie van."

Sport in een beweeglijk perspectief

Sportnota Haarlemmermeer 2009-2012

Michel Bezuijen, wethouder Sport in actie

Voorwoord

Wat is er fijner dan regelmatig te bewegen en je in het zweet te werken? En tegelijkertijd anderen te ontmoeten en samen te genieten van sportieve prestaties? Gelukkig zijn er al veel inwoners in Haarlemmermeer met een actieve levenstijl. Ik ben er één van door regelmatig te voetballen en hard te lopen. Maar het is belangrijk dat álle mensen bewegen integreren in hun dagelijkse leven. Van mini's tot aan masters, in wedstrijd- of recreatiesport. Al was het maar 30 minuten per dag. Om dat te kunnen realiseren presenteer ik u vol trots de nota 'Sport in een beweeglijk perspectief' voor de periode 2009 tot en met 2012.

Waarom die trots? Daar zijn meerdere redenen voor. Voor het eerst is er in Haarlemmermeer bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar sport en bewegen in onze gemeente. Want wie sport en beweegt er eigenlijk in Haarlemmermeer? Waar? Op welke leeftijd? En hoe gaat het met onze verenigingen? Waar lopen zij tegenaan? Allemaal vragen waar wij tot voor kort geen antwoord op hadden, maar die wél belangrijk zijn om onderbouwd keuzes te kunnen maken voor de toekomst.

Nieuw is ook dat het onderwerp 'sport en bewegen' in een breed kader is geplaatst. In het verleden richtte sportbeleid zich voornamelijk op verenigingsporten. Anno 2009 zijn vele aanvullende verschijningsvormen van beweging aan de orde van de dag. Daarop hebben wij geanticipeerd en accenten gelegd op zowel de breedtesport als topsport. Die topsport en aandacht voor talentontwikkeling is een bijzonder onderdeel van deze nota. We hebben drie kernsporten aangewezen die wij extra gaan faciliteren. Dit zijn honkbal, synchroon zwemmen en turnen/ritmisch gymnastiek. Een grote stap voorwaarts voor onze topsporters en topsporters in spe.

Trots ben ik ook op de enorme respons die wij hebben gekregen van vertegenwoordigers van organisaties uit ons brede sportlandschap, het onderwijs- en welzijnsveld. Zij hebben met ons meegedacht, gediscussieerd en input geleverd voor deze beleidsnota. Dat bleek onder meer tijdens de druk bezochte inspraakbijeenkomst, eind vorig jaar. Dank daarvoor! Mede door die inbreng is dit een nota geworden waaraan niets ontbreekt. Door die integrale benadering benadrukken wij niet alleen dat sport goed is voor de volksgezondheid, maar ook een (sociaal) bindmiddel is en belangrijk voor de integratie en participatie van verschillende bevolkingsgroepen. Die verbinding met terreinen zoals jeugd en onderwijs, recreatie en het welzijnsbeleid, sluit aan bij het uitgangspunt van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) dat iedereen moet kunnen meedoen in onze samenleving.

Dit uitgangspunt heeft ook onze gemeenteraad hoog in het vaandel staan en daarvoor ben ik de raad erkentelijk. De gemeenteraad heeft deze nota namelijk niet alleen op 12 februari 2009 vastgesteld, maar vooraf ook input geleverd en expliciet gevraagd veel aandacht te schenken aan aangepaste sportmogelijkheden voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. Zijn die mogelijkheden er nu niet, dan kijken we via een enquête of er voldoende animo voor is en we nieuwe sporten kunnen faciliteren. Zo biedt de uitvoering van deze nota, door tal van beleidsmaatregelen, iedereen een prachtige kans om meer te bewegen en sporten. We kiezen er overigens voor om niet alles uit de nota een beetje te doen, maar enkele onderdelen echt goed te doen. De uitvoering van andere onderdelen uit de nota komt daardoor later aan bod.

Tot slot doe ik een beroep op alle inwoners. Vooral op de mensen die eigenlijk meer beweging nodig hebben. Kom op, grijp de kansen die er zijn en komen en ga bewegen! Laat mij ook trots kunnen zijn op u en laten we samen genieten en trots zijn op de prestaties van onze toppers.

Michel Bezuijen
Wethouder Sport

Inhoudsopgave

1	**Samenvatting...**	**9**
1.1	Sport en bewegen in de gemeente Haarlemmermeer 2009 - 2012	9
1.2	Accommodaties	9
1.3	Sportontwikkeling en het stimuleren tot bewegen	10
1.4	Topsport	10
1.5	Implementatie en gevolgen van nieuw beleid	11
2	**Inleiding**	**13**
2.1	Voorgeschiedenis	13
2.2	Leeswijzer	13
3	**Een veranderende wereld: algemene (landelijke) trends**	**17**
3.1	Verkenning	17
3.2	Landelijk sportbeleid	18
3.3	Olympisch Plan 2028	12
4	**De specifieke situatie in de gemeente Haarlemmermeer**	**23**
4.1	Demografie	23
4.2	Huidig lokaal sportbeleid	23
4.3	Oog voor veranderend sportgedrag in de gemeente Haarlemmermeer	24
4.4	Integrale aanpak	25
5	**Haarlemmermeer groeit: sportvoorzieningen groeien mee!**	**29**
5.1	Eisen aan groei	29
5.2	Ambities en beleidsmaatregelen	30
6	**Versterken van de maatschappelijke waarde van sport en bewegen**	**33**
6.1	Bewegingsonderwijs en combinatiefuncties	33
6.2	Sportstimulering	34
6.3	Gezondheid en een actieve levensstijl	40
6.4	Jeugd, gezin en wijk: sportieve leefbaarheid	42
6.5	Programmalijnen 2009-2012	43
6.6	Ambities en beleidsmaatregelen	45
7	**Topsport in Haarlemmermeer**	**49**
7.1	Inleiding en achtergrond	49
7.2	Doelstelling en prioriteiten Haarlemmermeers topsportbeleid	50
7.3	Bouwstenen van het topsportbeleid	50
7.4	Ambitie en beleidsmaatregelen	55

1 Samenvatting

1.1 Sport en bewegen in de gemeente Haarlemmermeer 2009-2012

Voor het opstellen van deze nota is veel informatie verzameld en onderzoek verricht binnen de gemeente om de huidige situatie goed in beeld te brengen. Wat is het huidige sportaanbod, wie zijn daarbij betrokken, sluit het nog aan op de veranderende behoeften, en hoe kan de gemeente hier komende jaren het beste op inspelen? Uit dit vooronderzoek bleek dat de vraagstukken die bij ons spelen rond sport en bewegen, vergelijkbaar zijn met landelijke problematiek en beleid. Voor de specifieke situatie in Haarlemmermeer hebben we ons gespiegeld aan vergelijkbare gemeenten.

Het belangrijkste uitgangspunt van deze nota is dat de gemeente wil dat een groter deel van onze inwoners deelneemt aan sport en/of minimaal 5 keer per week een half uur matig intensief sportief bezig is (NB. Dit is de door het rijk gehanteerde 'Norm Gezond Bewegen'). Onder sport wordt verstaan: alle takken van sport die vertegenwoordigd zijn binnen de landelijke koepelorganisatie NOC*NSF.

Missie

In de gemeente Haarlemmermeer:
- Heeft iedereen een leven lang vrij keuze in sport- of bewegingsvorm.
- Bestaat een breed en gevarieerd sport- en beweegaanbod, aansluitend op wensen van bewoners.
- Is sport en bewegen een instrument om gezondheid te bevorderen, het leven in de wijken en kernen te verbeteren, participatie en integratie te stimuleren.
- Krijgen alle kinderen op school kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs.
- Draagt sport bij om de gemeente Haarlemmermeer vitaal en attractief te maken.
- Heeft topsport een toegevoegde waarde voor de inwoners en de gemeente zelf, en faciliteert de gemeente het bedrijven van topsport.

Ambities beleidsperiode 2009 - 2012

De gemeente Haarlemmermeer streeft ernaar dat in 2012:
- 70% (nu 67%) van de volwassen inwoners (18+) aan sport doet.
- 50% (nu 29%) van 4 – 18 jarigen dagelijks sport of anderszins actief beweegt, waarvan 2 x per week binnen het bewegingsonderwijs op school.
- Het realiseren van deze doelstellingen door een integrale aanpak vanuit verschillende sectoren en partijen tot stand is gekomen.
- De organisatorische geledingen van de sportvereniging aanzienlijk versterkt zijn.
- Als gevolg hiervan een sportklimaat aanwezig is waarin topsport gestimuleerd en gefaciliteerd wordt.

1.2 Accommodaties

De resultaten van diverse onderzoeken [1] geven aan dat er komende jaren een toenemende behoefte aan ruimte voor sportvoorzieningen ontstaat in Haarlemmermeer. Bovendien zijn de beschikbare sportaccommodaties niet altijd meer van voldoende kwaliteit.
Om de gewenste groei te realiseren gaan wij de komende jaren:
- In snel tempo investeren in nieuwe voorzieningen, zodat de voorspelde groei van diverse takken van sport opgevangen kan worden;
- bestaande accommodaties moderniseren, zodat deze geschikt zijn voor nieuwe vormen van sportbeoefening (zoals dans en virtueel sporten), en andere groepen van gebruikers. De gemeente stelt hiervoor een Innovatie-impuls in;
- intersectoraal denken en bouwen als norm hanteren. Plannen voor nieuwbouw of grote renovaties gaan meer dan tot nu toe getoetst worden aan vijf criteria:
  1. integraal ontwerp;
  2. multifunctioneel bruikbaar;
  3. spreiding binnen de gemeente en wijken;
  4. alternatieve mogelijkheden voor beheer en exploitatie;
  5. flexibiliteit van de accommodatie.

[1] Zie de diverse bijlagen bij de nota.

- beleidsmatig vastleggen dat bij verplaatsing van sportvoorzieningen altijd een vervangende sport-/beweegvoorziening op of rond de betreffende locatie terug moet komen.

1.3 Sportontwikkeling en het stimuleren tot bewegen

Sport en bewegen zijn niet langer het unieke domein van sportverenigingen. Toch blijven de sportverenigingen - vanwege hun maatschappelijke betekenis - een cruciale rol spelen in de uitvoering van het sportbeleid en de daarbij gestelde doelen.
Om de aanwezige capaciteit goed te kunnen benutten, moeten we een keuze maken uit een aantal programmalijnen, om te voorkomen dat we alles half doen. De programmalijnen zijn:

- Sport en bewegen in, op en rond de school;
- Sport in de wijk, een basisvoorziening;
- Van sportstimulering naar duurzaam bewegen voor iedereen;
- Sport en bewegen in de openbare en fysieke ruimte;
- Sport en bedrijven / bedrijfsport;
- Talent- en topsportontwikkeling.

Impuls Combinatiefuncties
Dit is een landelijk ingezet stimuleringsproject voor gemeenten dat ons de mogelijkheid geeft om professioneel kader in te zetten voor sport en onderwijsdoelen. Het is met de impuls combinatiefuncties bijvoorbeeld mogelijk een functie te creëren waarbij de school zelf een deel van de kosten betaalt, namelijk het deel wat samenhangt met het bewegingsonderwijs. De impuls combinatiefuncties neemt het overige gedeelte voor rekening (bijv. 0,5 fte naschools sportaanbod). De functie van vakleerkracht bewegingsonderwijs inzetten als combinatiefuncties zorgt voor een uitbreiding van het takenpakket. Dat kan de vacature interessanter maken en daardoor makkelijker in te vullen.

Er is een aantal voorwaarden:

- De verantwoording voor het verzorgen van bewegingsonderwijs ligt primair bij de school(besturen);
- De komende jaren wil de gemeente dat het bewegingsonderwijs verbetert. Enerzijds door scholen te stimuleren om meer vakleerkrachten aan te stellen en anderzijds meer accommodaties beschikbaar en geschikt te maken voor het bewegingsonderwijs. De impuls combinatiefuncties biedt een mooie kans om vakleerkrachten aan te stellen voor het geven van bewegingsonderwijs en/of Motorische Remedial Teaching (MRT);
- De gemeente gaat de subsidieregeling voor sportverenigingen aanpassen, zodat sportverenigingen en -organisaties hun rol beter kunnen uitoefenen. In de nieuwe opzet belonen we vooral uitbreiding en innovatie van het sportaanbod in samenspel met maatschappelijke partners (zoals scholen en welzijnsinstellingen) . De financiële ondersteuning is niet alleen voor verenigingen, maar ook voor andere niet gesubsidieerde sportaanbieders. We kunnen ons voorstellen dat er ook commerciële aanbieders zijn met een interessant maatschappelijk aanbod;
- Naast de nieuwe subsidieregeling, komt er ook een nieuwe tarievennota voor sport.

1.4 Topsport

Het is nieuw voor de gemeente Haarlemmermeer om beleid te maken voor topsport. Er is ondertussen wel alle reden voor. Bij topsport gaat het niet alleen om goede accommodaties. Topsport zorgt voor een saamhorigheidsgevoel onder inwoners omdat zij zich verbonden voelen met een bepaalde club en de atleten / teamleden. De gemeente kan topsport gebruiken als instrument voor citymarketing, om het imago te versterken, en om inwoners trots te laten zijn op hun gemeente. We willen veelbelovende sporttalenten binnen (top)sportverenigingen in onze gemeente volop de ruimte geven zich optimaal te ontwikkelen. Tegelijkertijd willen we onze inwoners laten genieten van topwedstrijden en -evenementen. Daarom gaan we de komende vier jaar na hoe we topsport het best kunnen stimuleren en faciliteren, zonder de ontwikkelingen in regio en provincie daarbij uit het oog te verliezen.

Praktisch betekent dit dat de gemeente:

- drie sporten als *kernsport* heeft benoemd voor de komende vier jaar:

Honkbal	Hoofddorp Pioniers
Synchroon zwemmen	ZPCH
Turnen/Ritmisch Gymnastiek	SV Pax

- een topsportloket en topsportplatform gaat inrichten. De organisatorische inbedding wordt binnen bestaande organisaties gezocht;
- de samenwerking tussen breedtesport (talentontwikkeling), topsport en onderwijs gaat versterken;
- een select aantal topevenementen gaat faciliteren;
- topsport in de gemeente Haarlemmermeer meer bekendheid gaat geven door gerichte, positieve communicatie en PR.

1.5 Implementatie en gevolgen van nieuw beleid

Het belangrijkste doel voor de periode 2009 tot en met 2012 is dat meer mensen gaan sporten en bewegen. De gemeente heeft drie thema's benoemd die dit doel gaan ondersteunen, namelijk: accommodaties, sportontwikkeling en topsport. Het is ook duidelijk dat de gemeente ambitieus is in haar plannen.
De nota sport kan niet los gezien worden van andere beleidsnota's en thema's in Haarlemmermeer. Uitvoering van integraal beleid is alleen mogelijk in samenwerking met de sectoren onderwijs, gezondheidszorg, welzijn, jeugd en recreatie. De samenwerking vraagt om:

- gezamenlijke programmering en prioriteitstelling;
- medefinanciering.

De uitwerking van de beleidsmaatregelen overstijgt daarmee het bereik van de sector sport. Er wordt een Task Force benoemd om een goede samenwerking en synergie te organiseren. Die geeft in twee jaar invulling aan de nota door programmalijnen uit te werken en deze in uitvoeringsplannen concreet te maken.
Een overzicht van de financiële gevolgen van nieuw beleid is opgenomen in hoofdstuk 7. Zoals blijkt is het realiseren van het vernieuwde beleid in deze nota alleen mogelijk als de ambities door alle partijen worden onderschreven.

2 Inleiding

2.1 Voorgeschiedenis

Tien jaar geleden verscheen de eerste beleidsnota Sport van de gemeente Haarlemmermeer [2]. Dit heeft geleid tot *basissportvoorzieningen* voor alle inwoners van onze snel groeiende gemeente. De nota was gericht op de georganiseerde sportbeoefening in verenigingsverband. Voor groepen en vormen van sport die daarbuiten vielen, was er het sportstimuleringsbeleid.

De uitvoering van het sportbeleid ligt in Haarlemmermeer in handen van derden, namelijk:

- Sportfondsen Haarlemmermeer; exploitatie van gemeentelijke overdekte sportaccommodaties;
- Sportservice Haarlemmermeer; ondersteuning van sportverenigingen en stimuleringsactiviteiten voor vooral jongeren. Het landelijk beleid rond de Breedtesport Impuls was één van de motors hierachter;
- Stichting Meerwaarde; uitvoering bewegingsactiviteiten die raakvlak hebben met groepen en organisaties binnen de welzijnssector..

De sterk veranderde (sport)wereld maakt het voor ons noodzakelijk om nieuw beleid te formuleren. In 2007 is een eerste aanzet gedaan met de nota *"Thuis in de sport"* [3]. Die beschrijft op hoofdlijnen het veranderende sportlandschap, landelijk en in Haarlemmermeer, en zoomt in op het accommodatiebeleid en de rol van de gemeente bij sportbeleid. Het sportbegrip is vager geworden; sport en bewegen worden vaak in één adem genoemd. Vroeger ging het bij gemeentelijk sportbeleid alleen om sporten in verenigingsverband en de zorg voor goede accommodaties. Tegenwoordig gaat het steeds meer om het versterken van het maatschappelijk belang van sporten en bewegen voor de gezondheid. Sport wordt gezien als middel bij wijkverbetering en integratie/participatie. Dat heeft gevolgen voor de rol die wij daar als gemeente in (willen) spelen. Sportbeleid staat niet meer op zichzelf, maar vereist wederzijdse afstemming met andere terreinen (jeugd, onderwijs, volksgezondheid, recreatie, etc.).

Om de nota uit 2007 verder uit te kunnen werken tot deze Sportnota 2009-2012, moest nog veel in beeld worden gebracht, waar mogelijk ook cijfermatig. Er bleek behoefte aan:

- meer inzicht in sportgedrag en behoeften;
- kennis over de resultaten van sportstimulering;
- informatie over de effecten van verenigingsondersteuning;
- informatie over de effecten van het huidige accommodatiebeleid;
- input vanuit de sportsector en andere relevante sectoren.

2.2 Leeswijzer

Hoofdvraag van de nieuwe Sportnota is:
"Op welke wijze kan de gemeente Haarlemmermeer haar toekomstige sportbeleid afstemmen op het veranderde sportgedrag en de veranderende behoeften van haar inwoners en de ontwikkelingen in de samenleving?"

Deze vraag komt voort uit de nota "Thuis in de sport". Het is belangrijk om aan te geven dat de nieuwe Sportnota niet meer alleen over sporten gaat, maar over sport en bewegen. Om niet te verdrinken in een veelheid van onderwerpen en insteken, is ervoor gekozen om het accent te leggen op sport en bewegen in relatie tot onderwijs, gezondheid en de gebieds- of wijkgerichte aanpak. Een samenhang en aanpak die in lijn is met reeds geformuleerde uitgangspunten in het kader van Wmo-beleid binnen onze gemeente en de eind dit jaar vast te stellen nota volksgezondheid.

In hoofdstuk 2 vindt u een samenvatting van de hoofdlijnen van de nota: voor de snelle lezer als een oriëntatie op de hoofdlijnen van de nota. En om uit te nodigen tot verdere lezing.

In hoofdstuk 3 informeren we u uitvoerig over de trends in sport en beweegland, over hoe sport steeds belangrijker wordt in onze samenleving. Wat gebeurt er landelijk en hoe vertaalt zich dat naar Haarlemmermeer? Maar ook hoe we ambities die geformuleerd zijn wel of niet kunnen overnemen en waarmaken. Hoofdstuk 4 geeft de specifieke situatie weer in de gemeente Haarlemmermeer voor wat betreft demografie, huidig lokaal sportbeleid, sportdeelname en sportbehoefte en de stand van zaken van de sportverenigingen.

[2] Beleidsnota Sport Haarlemmermeer. Dienst Welzijn, Onderwijs en Cultuur. Sector Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Welzijn, Gemeente Haarlemmermeer, januari 1998.

[3] Thuis in de sport, interne visienota ter voorbereiding op de Sportnota 2009 – 2012, i.s.m. de DSP-Groep BV, Amsterdam 2007.

In hoofdstuk 5 leest u alles over de sportvoorzieningen (overdekte,,veldsport- en zwemaccommodaties), waar de gemeente verantwoordelijk voor is. Het grootste deel van het sportbudget van iedere gemeente bestaat uit kosten voor het realiseren en in stand houden van accommodaties. Bij een groeiende bevolking en de wens om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen zijn goede accommodaties van essentieel belang.

In hoofdstuk 7 informeren we u over de ambities van de gemeente op het gebied van topsport en waarom de gemeente daar een rol in heeft. De gemeente Haarlemmermeer is bezig met de ontwikkeling van het Huis van de Sport. Daarin krijgen het synchroonzwemmen en turnen/ritmische gymnastiek een vaste plek.

Maar er is in een gemeente meer te doen als het om topsport gaat. Topsport staat in Haarlemmermeer nog in de kinderschoenen. Vanuit die situatie wordt een perspectief voor de komende jaren geschetst.

En in het laatste hoofdstuk 8 hebben we de beleidsmaatregelen, de kosten en de planning in een schema gezet. NB. Dit schema is gebaseerd op onze maximale ambities, waarin wij voor de raad een nadere afweging en prioriteitstelling hebben aangebracht. Daarom verwijzen wij hiervoor naar het raadsvoorstel nr. 2008-115504 (zie ook de bijlagen bij deze nota).

DRUKKERIJ
KOOPMANS
B&E
BOUWMANAGEMENT B.V.
Jongkind
PRO
KOGA
WWW.KOGA

Kirsten van der Kolk
Goud Olympische Spelen Beijing 2008 en SportTopper 18+.

"Sporten is goed en leuk omdat je lekker in beweging bent en je verslaafd raakt aan het je zo tevreden moe voelen. Bovendien kun je zo fanatiek zijn als je zelf wilt."

3 Een veranderende wereld: algemene (landelijke) trends

3.1 Verkenning [4]

Demografie

De afgelopen decennia zijn er in Nederland procentueel meer mensen gaan sporten: 64% van de bevolking tussen 18 en 80 jaar sport in de vrije tijd [5]. Ongeveer 36% van de bevolking sport in verenigingsverband. Na een jarenlange daling is de belangstelling om deel te nemen aan competities en trainingen in verenigingsverband weer licht toegenomen. Vrouwen sporten ongeveer evenveel als mannen. Binnen het (hard)lopen en sportief fietsen zijn vrouwen bezig met een enorme inhaalslag. Mannen domineren in de teamsporten en in de wedstrijdsport. Het aantal ouderen (50+) dat sport is enorm gegroeid. Verschillen naar opleidingsniveau, inkomen en het al dan niet hebben van een beperking zijn de afgelopen jaren niet kleiner geworden. Wel zijn de verschillen in sportdeelname naar etniciteit wat verkleind.

Gezondheid

Steeds meer Nederlanders vinden dat sporten nodig is om gezond te blijven. Hoewel de Nederlander sportiever is dan 20 jaar geleden en het aantal inactieven (mensen die op geen enkele dag minstens 30 minuten bewegen) terugloopt van 9 naar 8% is dat geen reden om tevreden te zijn. De gevolgen van overgewicht en diabetes zijn zowel voor het individu als maatschappelijk gezien zo groot dat alle inzet van overheden en zorgverzekeraars hier gerechtvaardigd is. Vooral bij de jeugd neemt het probleem toe: de helft van de jongeren voldoet maar aan de Beweegnorm (3 of meer keer per week 20 minuten intensief bewegen). Tegenover de positieve effecten van sport staan sportblessures; gemiddeld doen zich 1,5 miljoen sportblessures voor. Vooral veldvoetbal is verantwoordelijk voor een groot aantal blessures. Maar al met al wegen de voordelen van sporten en bewegen op tegen de nadelen.

Economische betekenis

Sport is 'booming business'. Jaarlijks besteden consumenten ruim drie miljard euro aan sport. Tussen 2000 en 2003 stegen de totale bestedingen van huishoudens aan sport met 36% (naar 3,4 miljard euro in 2003). De rijksoverheid gaf in 2003 netto 72 miljoen euro uit aan sport, de provincies
10 miljoen euro en de gemeenten 813 miljoen. Ten opzichte van 2000 zijn dat stijgingen met respectievelijk 20%, 100% en 23%. In totaal stegen de overheidsuitgaven aan sport tussen 2000 en 2003 met 24% naar 896 miljoen euro (bij een inflatie over die periode van 10%).
Sportwedstrijden bereiken een miljoenenpubliek; de gemiddelde tijd dat een Nederlander naar sport op televisie kijkt, is tussen 1991 en 2005 verdubbeld van gemiddeld 51 naar 106 uur per jaar.
Het aanbod van sportprogramma's op tv is verdrievoudigd. Bezoekersaantallen van sportwedstrijden volgen deze trend niet. Media en sport is een sterke combinatie, denk aan de (top)evenementen die veel aandacht trekken. Voor steeds meer mensen geldt: "Sport is prachtig om naar te kijken, en machtig om te doen" (citaat Erica Terpstra, voorzitter NOC*NSF).

Vrijwilligers

Het tekort aan vrijwilligers is landelijk het grootste probleem voor verenigingen. Het aandeel verenigingen met problemen groeit niet (is stabiel) en volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau is het aantal vrijwilligers ook niet afgenomen. Door steeds meer en andere wetgeving (Arbobeleid, rookbeleid, HCAPP, legionella, bestuurlijke aansprakelijkheid enzovoorts) is de druk op sportverenigingen toegenomen. Het is vooral moeilijk om vrijwilligers te vinden voor functies die veel inzet vragen voor langere tijd (bestuursleden, commissieleden en technisch kader). De trend mag dan zijn dat mensen meer sporten en bewegen buiten verenigingen (een ontwikkeling die overigens heel langzaam gaat), gemeenten hechten onverminderd veel waarde aan de verenigingssport. Ten eerste omdat verenigingen naast de intrinsieke waarde van in dit geval sport, ook een meerwaarde hebben als het gaat om sociale verbanden. Mensen ontmoeten elkaar, kennen elkaar en geven aandacht aan elkaar (in voor- en tegenspoed). Daarnaast bestaan sportverenigingen bij de gratie van een sterk ontwikkeld zelforganiserend vermogen. Of

[4] De gegevens en delen van de tekst in dit hoofdstuk zijn ontleend aan Rapportage Sport 2006, Koen Breedveld en Annet Tiessen-Raaphorst; Den Haag, Sociaal Cultureel Planbureau, 2006.

[5] Gevolgd is de vraagstelling van de RSO, 12 x per jaar sporten excl. fietsen en wandelen.

het nu gaat om trainingsaanbod, sociale activiteiten, organisatie van wedstrijden, inspanningen om de accommodatie te verbeteren of andere zaken. Deze activiteiten vinden op vrijwillige basis plaats. Dat vormt een onschatbaar maatschappelijk kapitaal. Sporten in de vereniging heeft om deze redenen een streepje voor op individuele, anders georganiseerde of commerciële sportbeoefening.

Ruimtedruk

In de Randstadprovincies is weinig ruimte voor sport beschikbaar. In totaal wordt in Nederland 0,8% (31.000 hectare) van de ruimte gebruikt voor sport. Sportvoorzieningen worden ook steeds meer verdreven naar ruimtes aan de randen van de woonkernen en gemeentegrenzen. Een op de tien vrijetijdsverplaatsingen is sport gerelateerd (zelf doen of gaan kijken). Een grote meerderheid van alle sportieve verplaatsingen blijft binnen een straal van 5 kilometer. Van alle sportactiviteiten vindt 43% door de week overdag plaats. Het competitiegebruik waarbij toeschouwers betrokken zijn, wordt voor 90 % in het weekend afgewikkeld. Het drukste sporttijdstip is de doordeweekse avond, tussen 18.00 uur en 21.00 uur. Deze beperkte 'prime-time' behoefte blijft een lastig punt bij de exploitatie van sportaccommodaties.

Onderwijs

Als gevolg van het landelijk beleid van afgelopen 15 jaar heeft nog maar een minderheid van de basisscholen (40%) in Nederland een vakleerkracht bewegingsonderwijs in dienst. Gemiddeld krijgen kinderen op basisscholen 2 x 45 minuten gymnastiekles. Alle scholen voor voortgezet onderwijs werken met vakleerkrachten, maar in het mbo wordt echter nauwelijks nog bewegingsonderwijs gegeven. In het primaire en voortgezet onderwijs wordt de directe werkgelegenheid (inzet onderwijspersoneel) voor het bewegingsonderwijs geschat op 11.000 fte's. Op maar ongeveer vijftig scholen is in 'sportklassen' extra aandacht voor sport en bewegingsonderwijs. Dit aantal groeit gestaag. Het aandeel basisscholen dat schoolzwemmen aanbiedt, is de afgelopen decennia gedaald en is nu 57%. Toch kunnen Nederlandse kinderen goed zwemmen: 73% van de 7-jarigen en 98% van de 12-jarigen heeft een zwemdiploma. Allochtone kinderen en kinderen in gezinnen met lagere inkomens hebben minder vaak een zwemdiploma dan autochtone kinderen en kinderen in huishoudens met hogere inkomens.

Samenvattend

- Steeds meer mensen gaan sporten of sportief bewegen en zien het belang ervan in voor bijvoorbeeld de gezondheid.
- De uitgaven aan sport en de werkgelegenheid in de sport zijn gegroeid. Nederland wordt steeds meer een sportland.
- Het sporten om gezond te blijven zit in de lift; het maatschappelijk aanzien van sport is gestegen. Bewegen en gezond leven zijn weer belangrijke waarden geworden; individualisering en de opkomst van de beleveniseconomie bieden kansen en uitdagingen voor de sport.

Maar er zijn ook punten van zorg:

- Nederlanders, waaronder ook veel kinderen, worden nog steeds zwaarder;
- verenigingen worstelen met toenemende regeldruk en een groeiend tekort aan vrijwilligers;
- de hoeveelheid ruimte en accommodaties voor de sport in Nederland is minder hard gegroeid dan de groei in de sportdeelname.

3.2 Landelijk sportbeleid

In 2006 is de rijksnota 'Tijd voor Sport – Bewegen, Meedoen, Presteren' [6] is verschenen. Daarin gaf het toenmalige kabinet aan dat zij wilde investeren in een sportieve samenleving en welke keuzes zij daarvoor gemaakt had. In het nieuwe landelijke sportbeleid gaat het er om dat...:

- **...zoveel mogelijk mensen meedoen aan sport- en beweegactiviteiten,** ongeacht achtergrond, inkomen, leeftijd, etniciteit, seksuele geaardheid, etc. De sportvereniging is daarbij onmisbaar en veel "meedoen"-programma's worden uitgevoerd door sterke sportverenigingen. De sportvereniging is niet meer alleen een toevallige organisator van sportwedstrijden, maar zoekt actief zelf partners op, zoals scho-

[6] Nota Tijd voor Sport; Den Haag, Ministerie van VWS, 2006.

len en bedrijven. Zo probeert de sportvereniging via nieuwe diensten, mensen aan zich te binden en haar maatschappelijke rol te vergroten. Door een zekere mate van professionalisering kan de sportvereniging steeds beter op hoog niveau gevarieerde activiteiten en diensten aanbieden. Al het goede wat de vereniging aan vrijwilligers biedt en wat vrijwilligers in de vereniging mogelijk maken, moet daarbij overigens wel behouden blijven;

- **...zoveel mogelijk mensen (gaan)** bewegen. Sport wordt uitdrukkelijk gekoppeld aan gezondheid, omdat bewezen is dat sport en bewegen preventief werken bij problemen als overgewicht, diabetes, lichte depressiviteit, roken en alcohol. Een leven lang sporten is het ideaal, van mini's tot aan 'masters', in wedstrijd- of recreatiesport. Dat is aan ieder zelf om te bepalen. Maar de overheid draagt haar steentje bij als het om de bevordering van sporten en bewegen gaat. Het onderwijs is daarbij belangrijk; de school biedt immers als intermediair en belanghebbende een goede infrastructuur. Bovendien is "jong geleerd (nog steeds) oud gedaan" en heeft de school baat bij fitte leerlingen. Een andere logische plek om te sporten en bewegen is op en rond de werkplek. Bedrijven hebben belang bij fitte, gezonde werknemers;
- **...zoveel mogelijk mensen kunnen genieten van de prestaties van topsporters,** Nederland verdient een plaats bij de beste tien sportlanden van de wereld. De inzet en ambities van topsporters zijn voor iedereen een inspiratiebron en voorbeeld. Talenten worden daarom opgespoord, begeleid en verantwoord opgeleid en met aansprekende evenementen komt Nederland regelmatig succesvol voor het voetlicht.

In het landelijk Uitvoeringsprogramma 2006 – 2010 ('Samen voor Sport') staat hoe het kabinet de sportieve samenleving concreet wil maken. De meest relevante landelijke beleidsprogramma's zijn:

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB)
Met het NASB wil de overheid de te-weinig-actieve burgers (vaak de meest kwetsbare) meer laten bewegen, het probleem van overgewicht kleiner maken, gezondheidsproblemen terugdringen en een omgeving maken die uitnodigt om te bewegen. Vanuit de Wet collectieve preventie Volksgezondheid is de 30 minuten beweegcampagne ontwikkeld. Gemeenten kunnen hiervan gebruik maken. Op lokaal niveau moeten zij de regierol op zich nemen om burgers te verleiden tot meer bewegen. Het rijk steunt gemeenten daarbij met financiële middelen. Er is alleen geld voor gemeenten met de grootste gezondheidsachterstanden. Haarlemmermeer hoort daar niet bij [7]. In die gevallen is er ondersteuning in de vorm van een helpdesk, informatie over kansrijke activiteiten en advies op maat.

Alliantie School en Sport: combinatiefuncties
De Alliantie was tot oktober 2008 een tijdelijk samenwerkingsverband van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en NOC*NSF, met als ambitie:

1. Alle jongeren de kans geven een leven lang te sporten en bewegen, vertaald in: "In 2010 kan elke leerling op 90% van alle scholen sporten binnen en/of buiten de schooluren".
2. De verankering van de samenwerking tussen scholen en sportverenigingen.

Die uitwerking heeft geresulteerd in de 'Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur' (ook wel genoemd: regeling combinatiefuncties). De komende jaren gaan in Nederland tenminste 2500 fte. aan combinatiemedewerkers in scholen en sportverenigingen aan het werk. Dit worden de 'bruggenbouwers' tussen onderwijs, sport, cultuur, kinderopvang en welzijn.

'Aan het werk met combinatiefuncties!' wordt in 2008 en 2009 de opdracht voor de 31 grootste gemeenten van Nederland (G-31) en hun plaatselijke organisaties. In de jaren tot 2012 zijn de overige gemeenten aan de beurt. Gemeenten (dus ook Haarlemmermeer) moeten samenwerken met plaatselijke organisaties, zodat 2500 fte aan combinatiefuncties gerealiseerd kunnen worden. Haarlemmermeer komt in aanmerking voor 26 fte in 2012. [8]

De Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur heeft vier belangrijke doelstellingen:

- Het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in primair en voortgezet onderwijs. Om te beginnen in de 40 krachtwijken.

[7] Nationaal Actieplan Sport en Bewegen april 2008 (initiatief min. VWS en NOC/NSF)

[8] Zie de bijlage Memo Impuls Brede school, sport en cultuur (Combinatiefuncties) voor nadere informatie.

- Het versterken van ca. 10% van de sportverenigingen, zodat zij hun maatschappelijke functie beter kunnen vervullen en ze ingezet kunnen worden voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk.
- Het stimuleren van dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen.

3.3 Olympisch Plan 2028

Het Olympisch Plan 2028 is een stappenplan van NOC/NSF om het sportklimaat in Nederland naar Olympisch niveau te tillen. Stap één is investeren in de georganiseerde sport (bonden en verenigingen) en in de accommodaties en infrastructuur die het mogelijk maken om in Nederland internationale sportevenementen te organiseren. Samen met een grote inzet op verankering van (top)sport in de samenleving moet dat rond 2016 leiden tot een sportklimaat, dat ons land in de positie brengt om een gooi te doen naar het organiseren van de Olympische Spelen in 2028. Verbeteren van het sportklimaat is daarbij het hoofddoel, en het organiseren van de Spelen 'slechts' een mogelijk sluitstuk ervan. Andersom kan het nadenken over het organiseren van Olympische Spelen ook de fysieke en organisatorische middelen voortbrengen die nodig zijn om een sportklimaat van Olympisch niveau te creëren. Het jaartal 2028 is daarbij vooral van symbolische betekenis: het is dan exact 100 jaar geleden dat Amsterdam de eerste en enige Olympische Spelen in Nederland organiseerde.

Eén van de onderdelen van het Olympisch Plan is een onderzoek naar de ruimtelijke mogelijk¬heden om in ons land daadwerkelijk Olympische Spelen te organiseren. Waar en hoe zouden die dan plaats kunnen vinden? Uit dit onderzoek komt een aantal scenario's naar voren. Het spreekt voor zich dat de regio groot-Amsterdam binnen enkele van deze scenario's een prominente rol inneemt.

Bij de uitwerking van het beleid en het formuleren van doelen verwijzen we waar mogelijk naar de ambities van het Olympisch Plan en de uitvoeringsprogramma's van het ministerie van VWS. Hiermee geven we aan dat onze ambities voor enkele speerpunten, net zo vergaand zijn als de landelijke ambities. Dat geldt vooral voor onze ambities voor topsport.

[9] Uit: *Ateliersessie Olympische Plannen en Ruimte, Werkboek kennis en inzichten,* Twynstra Gudde & Nieuwe Gracht, 6 maart 2008.

4 De specifieke situatie in de gemeente Haarlemmermeer

4.1 Demografie

In 2006 is een nieuwe bevolkingsprognose opgesteld, die reikt tot 2025. De bevolkingsprognose gaat uit van een groei van het inwonersaantal van ruim 140.000 in 2008 tot 175.000 in 2025. In 2020 kan Haarlemmermeer ruim 168.000 inwoners tellen. Deze groei is direct afhankelijk van de geplande woningbouw, onder andere aan de Westflank (10.000 woningen) en binnenstedelijke bebouwing van Hoofddorp, Nieuw Vennep en Badhoevedorp (5.000 woningen).

De toename van de bevolking betekent ook een verandering in de leeftijdsopbouw:

- het aantal kinderen (tot 12 jaar) neemt af van 27 nu (in 2008) per 10 woningen naar 23 in 2025
- het aantal jongeren van 15 tot 25 jaar neemt zowel absoluut als relatief gestaag toe.
- het aantal ouderen boven 64 neemt toe van 10% nu tot 15% in 2020, maar zal ten opzichte van landelijke cijfers 4% lager uitvallen.

Haarlemmermeer blijft, ten opzichte van de landelijke cijfers, een relatief "jonge" gemeente. De jeugd is echter niet evenredig over de kernen en wijken verdeeld. De meeste jongeren wonen in de meer stedelijke gebieden Hoofddorp, Nieuw-Vennep, Badhoevedorp, Zwanenburg en Vijfhuizen.

Haarlemmermeer is één van de grotere gemeenten van Nederland, maar binnen die categorie een geval apart. Het is een mix van landelijk en stedelijk wonen, verdeeld over een groot aantal wijken en kernen. Haarlemmermeer kent dan ook haar eigen, specifieke problematiek en de wensen van burgers met betrekking tot voorzieningen is net even anders (ook door de ligging ten opzichte van Amsterdam). De gemeente voert een actief spreidingsbeleid voor sportvoorzieningen, gericht op de specifieke behoefte en situaties in de kernen en wijken.

Daarnaast bieden grote ruimtelijke projecten in de gemeente unieke kansen. In verband met de omlegging van de A9 is er voor de ontwikkeling van Badhoevedorp een Masterplan opgesteld. Doel van het plan is de eenheid en functionaliteit van het dorp te verbeteren, de oude dorpsstructuur te herstellen en de leefbaarheid te vergroten. Andere grote ontwikkelingsplannen liggen er voor het Park van de 21e Eeuw, voor de bebouwing in de Westflank van de polder en de doortrekking van de Spoorlaan Zuid.

4.2 Huidig lokaal sportbeleid

Waar mogelijk doen wij actief mee aan de uitvoering van landelijk beleid, zoals de proeftuinen, de Breedtesportimpuls, de BOS regeling (Buurt – Onderwijs – Sport, zie hoofdstuk 6) en haken we aan bij de nieuwe regeling voor combinatiefuncties. In het Collegeprogramma 2006 – 2010 is er aandacht voor sport op drie punten:

- sportevenementen naar Haarlemmermeer halen;
- de aanstelling van vakleerkrachten bewegingsonderwijs;
- de investeringen in brede scholen met aandacht voor de samenwerking met sportverenigingen.

In 2007 heeft adviesbureau DSP-groep een quick scan uitgevoerd, waarin het huidige sportbeleid vanaf 1998 in beeld is gebracht. Onderstaande tekst is daaruit overgenomen en voor de beeldvorming over de afgelopen jaren nog steeds representatief.

"Daarin (bedoeld wordt de sportnota 1998) is aangegeven dat de gemeente de afgelopen jaren een beleid gevoerd heeft waarbij zogeheten basissportvoorzieningen beschikbaar kwamen en zoveel mogelijk inwoners van Haarlemmermeer werden gestimuleerd om aan 'life time' sport deel te nemen. Zij hechtte daarbij prioriteit aan de actieve beoefening van breedtesport en binnen de breedtesport ging vanwege kwalitatieve aspecten de voorkeur uit naar georganiseerde sportverenigingen. Groepen die ondervertegenwoordigd waren in de sport kregen extra aandacht vanuit het sportstimuleringsbeleid. De jeugd kreeg daarbij prioriteit, terwijl de gemeente ook constateerde dat de jeugd het meest aan sport deed van alle doelgroepen. Er was vrees voor

toenemende bewegingsarmoede onder de jeugd omdat de sportdeelname toentertijd naar verwachting zou afnemen. Ook droeg Haarlemmermeer, weliswaar via een externe onderneming, zorg voor voldoende aanbod van zwemlessen. Belangrijkste gemeentelijke opgave was wel het opvangen van de bevolkingsgroei door de beschikbaarheid van sportvoorzieningen met die groei in de pas te laten lopen. Dit betrof vooral de nieuwbouwwijken in Hoofddorp en Nieuw-Vennep. Maar ook plannen voor renovatie van de Sporthoeve en het Huis voor de Sport moeten in dit licht worden gezien. Uitvoering van sportbeleid lag, en ligt nog grotendeels in handen van derden. Sportfondsen Haarlemmermeer BV verzorgt de exploitatie van gemeentelijke gebouwde sportaccommodaties. De gemeente besteedt het onderhoud van sportvelden uit aan derden. Sportservice Haarlemmermeer biedt ondersteuning aan sportverenigingen en organiseert sportstimuleringsactiviteiten voor hoofdzakelijk scholieren. Stichting Meerwaarde, de uitvoerende welzijnsstichting, is eveneens actief met sportstimulering, zij het in bescheiden mate." [10]

Het oude sportbeleid en ambities voor de toekomst waren versnipperd te vinden in verschillende nota's, notities, raadsstukken en brieven. Het voorzieningenbeleid is vooral neergelegd in de sportnota uit 1999 en de Algemene Subsidie Verordening. De recente ontwikkelingen, zoals de realisatie van sportcentra als De Estafette en de programmering van het Huis van de Sport, liggen verankerd in diverse raadstukken. Sportstimulering komt terug in diverse notities, zoals 'Haarlemmermeer beweegt', 'Meer doen aan meedoen', het Wmo-beleidsplan, Uitvoeringsprogramma Jeugd- en Onderwijsbeleid 2008-2011. Ook is momenteel in voorbereiding een speelruimteplan voor de gehele gemeente. Daarin wordt inzicht gegeven in een passende speelstructuur gerelateerd aan de buurtopbouw, het kinderaantal, de leeftijd van de kinderen en demografische ontwikkelingen in de wijken. Het betreft de jeugd tot een jaar of 19 die speelt, sport en ontmoet in de openbare ruimte. Een volledig overzicht is opgenomen in de bijlagen.

4.3 Oog voor veranderend sportgedrag in de gemeente Haarlemmermeer

Sport en bewegen zijn niet langer het unieke domein van sportverenigingen. Ook welzijnsinstellingen, zorgcentra, scholen en allerlei commerciële organisaties bieden mogelijkheden om te sporten en te bewegen. Daarnaast neemt de beoefening van sport in ongeorganiseerd verband sterk toe.
Het betreft hier bijvoorbeeld fietsen, skaten, wandelen, hardlopen etc. Nieuwe generaties vinden makkelijker de weg naar andere aanbieders, dan naar het sporten binnen de traditionele vereningsvariant. Hoe vinden deze ontwikkelingen plaats binnen Haarlemmermeer? Van welke veranderende behoeften is sprake? En wat zijn daarvan de implicaties voor het gemeentelijk sportbeleid?

Sportdeelname en sportbehoefte
In 2008 is in de gemeente een grootschalig bewonersonderzoek 'Staat van Haarlemmermeer' uitgevoerd. Onderdeel daarvan was een groot aantal vragen over de sportbeoefening en over de redenen van het niet deelnemen aan sport. Doel van het onderzoek was om inzicht te krijgen in het sportgedrag en sportbehoeften van inwoners van 4 tot 85 jaar (zie bijlage 1).

De resultaten uit het onderzoek komen op hoofdlijnen overeen met het landelijke beeld:
- Sportdeelname van inwoners (ouder dan 4 jaar) ligt rond de 70%;
- tussen mannen en vrouwen zijn de verschillen minimaal, behalve bij de groep jonge vrouwen rond 25-35 jaar;
- de verschillen in deelname hangen sterk samen met opleidingsniveau;
- sport vindt vooral plaats in de eigen omgeving;
- ongeveer 20% van de inwoners geeft aan niet te sporten vanwege hoge kosten;
- het streven om alle basisschoolleerlingen 2 x per week bewegingsonderwijs te bieden wordt niet gehaald. 85% heeft 2 of meer lessen per week, 15% 1 x per week (zie ook 5.2);
- 1 op de 4 jonge kinderen gaat zonder beweging naar school en wordt dus met de auto gebracht;

[10] Thuis in de Sport; interne visienota ter voorbereiding op de Sportnota 2009 – 2012; i.s.m. de DSP-Groep BV, Amsterdam 2007.

- Het verband tussen leeftijd en sportdeelname is groot (hoe ouder hoe minder sportief);
- Het percentage sportdeelname is vergelijkbaar met landelijke cijfers, maar in Haarlemmermeer voldoen minder inwoners aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

Meest beoefende sporten in Haarlemmermeer:

4 – 11 jarigen	Zwemmen en voetbal
12 – 17 jarigen	Voetbal, tennis, zwemmen
18 – 23 jarigen	Fitness/krachtsport, hardlopen/ joggen, fitness/conditie
23+	Fitness/krachtsport, wandelsport, wielrennen/mountainbiken

De mate waarin binnen verenigingsverband wordt gesport, neemt af met de leeftijd. Dit betekent dat ook het gemeentelijk sportbeleid verschillende leeftijdsgroepen anders moet benaderen. Het zorgen voor een gevarieerd sportaanbod vraagt om een flexibele opstelling van de gemeente. Daarnaast zijn keuzes en prioriteiten nodig, gezien de beperkt beschikbare middelen. Dit proces naar verbreding enerzijds, en focussen anderzijds, krijgt komende jaren meer vorm.

Stand van zaken sportverenigingen

Het benutten van de maatschappelijke waarde van sport, vertaald in nieuwe initiatieven en samenwerkingsverbanden, staat in onze gemeente nog in de kinderschoenen. Uit de in 2008 uitgevoerde verenigingsmonitor en gesprekken ter voorbereiding op de sportnota blijkt dat verenigingen vooral gericht zijn op het zo goed mogelijk draaiend houden van de eigen vereniging, met de daarbij bekende financiële, bestuurlijke en vrijwilligersproblematiek. Daar komt bij dat een kwart van de verenigingen te maken heeft met wachtlijsten en ledenstops.
Accommodatieproblemen, zowel onzekerheid over mogelijkheden tot uitbreiding (capaciteit), als de staat van (kwaliteit), blokkeren initiatieven tot groei, innovatie en samenwerking. Waar het om de beschikbaarheid van gemeentelijke accommodaties gaat, is het onze opgave om die problematiek, in samenwerking met de verenigingen, slagvaardig aan te pakken. Deze opgave komt in het volgende hoofdstuk terug.

Ruim de helft van de verenigingen geeft aan dat zij voor oplossing van de knelpunten behoefte heeft aan professionele ondersteuning. Verenigingen geven verder aan dat ze vooral behoefte hebben aan ondersteuning van de procesmatige kant. Landelijk bestaat de indruk dat toenemende wetgeving en alles wat daar inhoudelijk bij komt kijken, meer druk legt bij de verenigingen, zowel qua werk als financieel.

4.4 Integrale aanpak

De enorme boost die sport en bewegen de afgelopen jaren meemaakt vraagt om extra inzet in het strategisch denken en verder ontwikkelen van het domein sport en bewegen. Sport en bewegen is niet meer geïsoleerd te zien. Voor het realiseren van doelstellingen en activiteiten is medebetrokkenheid en medeverantwoordelijkheid nodig van meer en andere partners uit andere maatschappelijke sectoren (Wmo, gezondheid, onderwijs, welzijn, jeugd, recreatie) en van sportaanbieders, zowel non-profit als commercieel. Om dat te bewerkstelligen willen we kaders stellen, keuzes maken en daarvoor is het nodig om voldoende goede mensen en middelen te hebben.

Missie

In de gemeente Haarlemmermeer:
- Heeft iedereen een leven lang vrij keuze in sport- of bewegingsvorm.
- Bestaat een breed en gevarieerd sport- en beweegaanbod, aansluitend op wensen van bewoners.
- Is sport en bewegen een instrument om gezondheid te bevorderen, het leven in de wijken en kernen te verbeteren, participatie en integratie te stimuleren.
- Krijgen alle kinderen op school goed bewegingsonderwijs.
- Draagt sport bij om de gemeente Haarlemmermeer vitaal en attractief te maken.
- Heeft topsport een toegevoegde waarde voor de inwoners en de gemeente zelf, en zorgt de gemeente dat het bedrijven van topsport mogelijk is.

Wij vertalen deze missie voor de periode 2009 – 2012 in de volgende ambities, die alleen gerealiseerd kunnen

worden in samenwerking met andere sectoren, maatschappelijke partners, sportorganisaties en de inwoners van de gemeente.

Ambitie 2009 - 2012

De gemeente Haarlemmermeer streeft ernaar dat in 2012:
- 70% (nu 67%) van de volwassen inwoners sport minstens 1 x per maand.
- 50% (nu 29%) van 4 – 18 jarigen dagelijks sport of anderszins actief beweegt, waarvan 2 x per week binnen het bewegingsonderwijs op school.
- Het realiseren van deze doelstellingen door een integrale aanpak van de verschillende domeinen tot stand is gekomen.
- De infrastructuur van de sportvereniging benut en versterkt is.
- Als gevolg hiervan een sportklimaat aanwezig is waarin topsport gestimuleerd en mogelijk gemaakt wordt.

Beleidsuitwerking

Centraal in het sport- en beweegbeleid staat het vergroten van de deelname aan sport door de inwoners van Haarlemmermeer. De achtergronden en uitwerking daarvan zijn in dit hoofdstuk toegelicht. De uitwerking naar beleid van de verschillende doelstellingen is geformuleerd bij de uitwerking van de speerpunten:
- accommodaties;
- sportstimulering;
- topsport.

De doelstellingen kunnen alleen worden gerealiseerd als beleid op integrale manier wordt opgepakt.

Onderstaand schema brengt een en ander in beeld.

Het sportbeleid voor de komende jaren is vertaald in de volgende drie speerpunten:
- Haarlemmermeer groeit: sportvoorzieningen groeien mee!
- Versterken van de maatschappelijke waarde van sport en bewegen;
- Topsport in Haarlemmermeer.

Deze speerpunten worden in de komende hoofdstukken nader uitgewerkt.

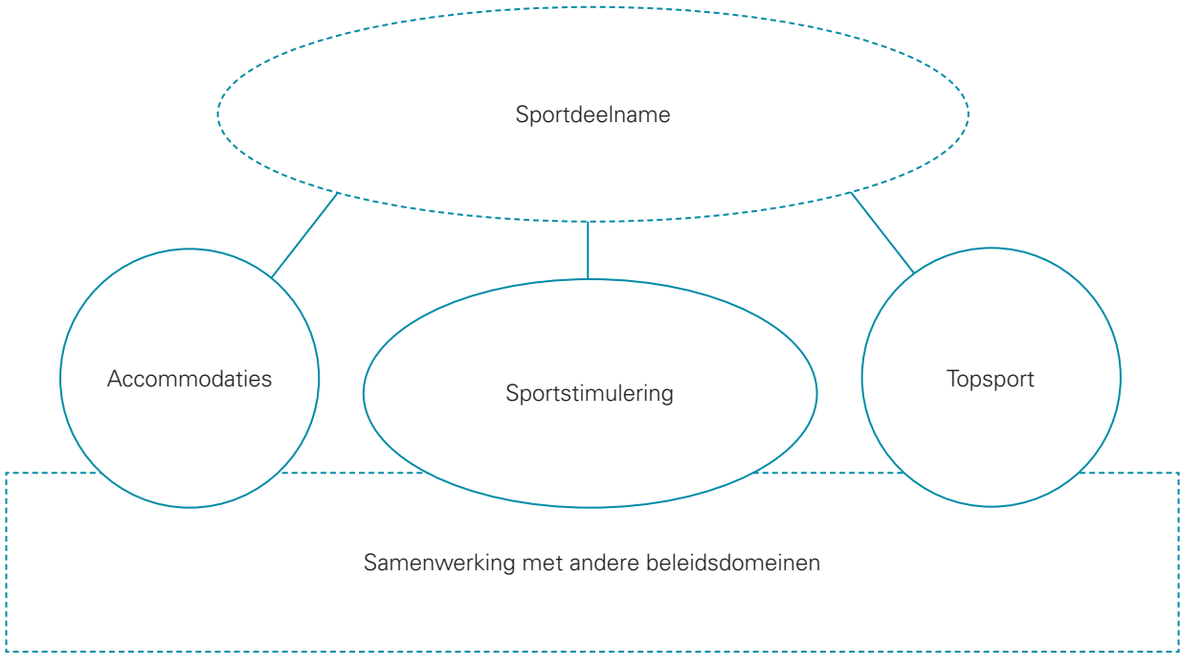

TOP
INTERNATIONAL

Baden
PERFECTION
CONTEN

5 Haarlemmermeer groeit: sportvoorzieningen groeien mee!

Met de invulling van onze ambities om meer inwoners tot sporten aan te zetten maken we het ons niet gemakkelijk. Waar het op het vlak van accommodaties sowieso al een klus is om de bevolkingsgroei bij te houden, hanteren we ook nog een groeidoelstelling in sportdeelname. Die beoogde aanwas van het aantal inwoners dat gaat bewegen is op verschillende manieren op te vangen. Verenigingssport vraagt om passende gemeentelijke accommodaties, in lijn met de behoefteprognoses die zijn vastgesteld voor de jaren 2009 tot 2020 [11]. Waar het gaat om de opvang van bijzondere doelgroepen zal dat deels binnen specifieke sportstimuleringsactiviteiten plaatsvinden. Ook hiervoor wordt vaak een beroep gedaan op gemeentelijke accommodaties.

5.1 Eisen aan groei

Het gaat bij besluiten tot realisatie van accommodaties om vele miljoenen. Uit de behoefteprognoses voor de buitensport en de quick scan voor binnensport [12] blijkt wat er op grond van de toename van de bevolking extra gerealiseerd moet worden. Bovendien hebben we een groeidoelstelling geformuleerd ten aanzien van de sportdeelname en ambities met betrekking tot een intersectorale aanpak van sport en beweegactiviteiten. Intersectoraal denken begint al in de planfase: wat gaan we voor wie realiseren en wie gaat er gebruik van maken? Planvorming met een breed vizier, waarbij de clustering van voorzieningen, multifunctionaliteit en flexibiliteit hoog in het vaandel horen te staan.

Vanuit een functionele integrale planning, gebaseerd op de ambities van deze Sport- en Beweegnota, wordt iedere keuze voor nieuwbouw of renovatie van accommodaties voortaan getoetst aan de volgende criteria:

1. **het integrale karakter van de accommodatie**
   er moet inhoudelijke afstemming met andere beleidsterreinen zijn. Welke dat zijn, is afhankelijk van de gewenste en aanwezige voorzieningen in de wijk/kern. Voor de hand liggend is de combinatie onderwijs – sport (inclusief naschoolse opvang), maar ook combinaties met de Wet maatschappelijke ondersteuning (achterstandsgroepen, ouderen en mensen met een beperking), welzijn (club- en buurthuizen), gezondheidszorg (woonzorginstellingen), cultuur (cultuurhuizen) en zelfs met profitfuncties (horeca, detailhandel) zijn mogelijk.
2. **het multifunctionele karakter**
   De autonomie en de monofunctionaliteit van de onderwijsvoorzieningen wordt nader bekeken. De bestaande gymzalen zijn eigenlijk niet meer van deze tijd, terwijl daar toch ook een flink prijskaartje aan hangt (investering ca. € 1.000.000 per zaal). Door accommodaties breed in te zetten is kwaliteitverbetering, efficiencywinst en multifunctionaliteit mogelijk. Dit is vooral belangrijk voor het sporten in de wijk en het leefbaar houden van kleine kernen. Een gesloten/niet gebruikte gymzaal na schooltijd zou eigenlijk niet voor mogen komen. Momenteel heeft de helft van de gymzalen in Haarlemmermeer buiten schooluren een matige bezetting.
   Het mes kan aan twee kanten snijden; door multifunctionaliteit is er meer ruimte beschikbaar voor andere doelgroepen en sportstimuleringsactiviteiten in wijken en kernen;
   Dit realiseren we door de invoering van een 'investeringsimpuls'. Deze impuls is een investeringsbijdrage voor multifunctioneel gebruik van binnensportaccommodaties. Door kleine aanpassingen en toevoegingen (max. € 50.000,–) per accommodatie worden bestaande accommodaties geschikt gemaakt voor moderne sportactiviteiten, zoals dans, virtueel sporten en vechtsporten/weerbaarheidstrainingen. Daarmee zijn accommodaties ook buiten schooltijd geschikt voor gebruik door andere dan de gebruikelijke sportdoelgroepen, zoals inwoners met een beperking.
3. **de wijkfunctie en spreiding binnen de gemeente**
   Steeds meer zien we dat sportvoorzieningen verdreven worden uit de wijk naar de rand van de woonkernen, maar we zien ook een tegenbeweging in de publieke opinie ontstaan.

[11] 'Prognoses voetbal, hockey en tennis 2008 – 2020' en 'Prognoses overige buitensporten 2008 – 2020', vastgesteld door B&W op 12 augustus 2008.

[12] Samenvatting van de resultaten van deze onderzoeken zijn te vinden in de bijlage.

Kinderen sporten en bewegen nou eenmaal dicht bij huis, dus breng sport en bewegen terug in de wijk: via trap- en basketbalveldjes, Cruyff-courts, Kraijcek-tenniscourts, uitdagende en aantrekkelijke speelplekken, sportbuurtwerk, maar ook door aanpassing van sport- en gymzalen, waar bijvoorbeeld dansactiviteiten of vechtsporten een plek kunnen hebben;
Daarmee onderkent de gemeente het belang van sportvoorzieningen in de wijk. Overigens hoeven vervangende voorzieningen, ingeval van verplaatsing, niet altijd van een gelijksoortig niveau te zijn. Dat kan bijvoorbeeld ook in de vorm van een kwalitatief hoogwaardige speelvoorziening, waarop de organisatie van aantrekkelijke bewegingsactiviteiten voor de wijkbewoners mogelijk is.

4. de besparingsmogelijkheden voor kosten van beheer en exploitatie; exploitatievoordelen door synergie en multifunctionaliteit;
5. de flexibiliteit van de accommodatie
   Bij ieder plan dienen de mogelijkheden van latere aanpassingen meegenomen te worden. De sport- en beweegwereld verandert: sporten komen en gaan. Commerciële aanbieders slagen erin daarop in te springen. Cascoconstructies die nu voor onderwijs of (een bepaalde tak van) sport en later voor andere doeleinden gebruikt kunnen worden, zullen nader verkend worden.

NB. Uit oogpunt van sociale cohesie en participatie hechten wij groot belang aan de integratie van groepen in de samenleving, die om welke reden dan ook ondervertegenwoordigd zijn bij de deelname aan sport en bewegen.
Wij kijken daarom uitdrukkelijk ook naar geschiktheid van de voorzieningen voor inwoners met een beperking. Dit is een algemeen uitgangspunt van het bouwbesluit dat hieraan algemene en afdoende eisen stelt bij nieuw- of verbouw. Bovendien worden de gemeentelijke sportvoorzieningen, zoals de Estafette, specifiek op het punt van geschiktheid gekeurd en voorzien van een internationaal toegankelijkheidssymbool (ITS).
Daarnaast hanteren wij voor de bestaande, meestal al wat oudere sport- en gymzalen de afspraak, dat de toegankelijkheid voor deze groep gebruikers geen belemmering mag vormen. Dat houdt in dat, indien zich daadwerkelijk een gebruiker met een lichamelijke beperking voor deze gemeentelijke accommodatie meldt, zonodig tot versnelde aanpassing van die situatie wordt overgegaan.

Door de toepassing van bovengenoemde criteria blijft er volop aandacht voor het bestaande/vertrouwde, maar geven we tegelijkertijd invulling aan nieuw beleid. Keuzes zijn noodzakelijk vanuit de ambities van de Sport- en Beweegnota en lopende ontwikkelingen. Niet alles kan tegelijk worden aangepakt. Wij geven voorrang aan noodsituaties (bijvoorbeeld waar sprake is van een nijpend tekort) en aan initiatieven die in lijn zijn met de maatschappelijke inzet van sport.

Aanvullende sturingsinstrumenten die we bij het accommodatiebeleid in kunnen zetten, zijn:
- gerichte ondersteuning en subsidies op basis van maatwerk prestatiecontracten;
- transparante, gedifferentieerde tarieven voor gronduitgifte en sportterreinen;
- heldere, contractueel vastgelegde afspraken met uitvoerende organisaties (exploitant sportaccommodaties en sportservicebureau), in lijn met de ambities van deze nota;
- bepalen van bestemming en ingebruikgeving van gronden, sportterreinen en -voorzieningen;
- vestigingsbeleid en –criteria voor commerciële sportorganisaties (voor een optimale spreiding).

5.2 Ambities en beleidsmaatregelen

Ambities
- Zowel binnen- als buitensportaccommodaties voorzien in de wensen en behoeften van het groeiend aantal inwoners van Haarlemmermeer.
- Zowel de gekozen locatie, kwaliteit en kwantiteit van de accommodaties zijn zodanig dat niet actieve inwoners gestimuleerd worden om structureel te gaan sporten en bewegen.
- Multifunctionaliteit van accommodaties heeft voorkeur boven monofunctionaliteit.

Beleidsmaatregelen

- Ontwikkelen van een functionele integrale planning voor de realisatie en renovatie van accommodaties, om pro-actief in te spelen op de behoefteprognoses en groeidoelstelling, rekening houdend met spreiding, synergie en multifunctionaliteit.
- Toepassen van vijf bovengenoemde criteria en het gemeentebreed ontwikkelen van een structuur voor de uitvoering en borging daarvan.
- Invoeren van een 'investeringsimpuls'. Deze impuls is een investeringsbijdrage voor multifunctioneel gebruik van sporthallen, sport- en gymzalen en binnensportaccommodaties. Door kleine aanpassingen en toevoegingen (max. € 50.000,–) per accommodatie worden bestaande/te renoveren/nieuw te bouwen accommodaties geschikt gemaakt voor moderne sportactiviteiten, zoals dans, virtueel sporten en vechtsporten/weerbaarheidtrainingen. Daarmee zijn accommodaties ook buiten schooltijd geschikt voor verhuur en gebruik door andere dan de gebruikelijke sportdoelgroepen.
- Bij verplaatsing van sportaccommodaties uit woonwijken dient altijd een vervangende kwaliteitverhogende voorziening teruggebracht te worden, zoals uitbreiding binnensport/gymzaal, trap- en basketbalveldjes Cruyffcourts, Krajicek-tenniscourts, uitdagende en aantrekkelijke speelplekken etc. Keuze is afhankelijk van de specifieke situatie in de wijk.
- Ontwikkelen van een specifieke tarievennota voor de sport, met de volgende uitgangspunten:
  - de exacte kosten en baten van accommodaties worden in beeld gebracht;
  - de uitwerking bevat een voorstel voor de hoogte en systematiek van de tarieven;
  - inzicht wordt gegeven in de gevolgen voor de exploitatie van de verenigingen;
  - het opstellen van de nota vindt plaats in 2009 en invoering van eventueel nieuwe tarieven vindt zo nodig gefaseerd plaats.

6 Versterken van de maatschappelijke waarde van sport en bewegen

De afgelopen tien jaar heeft het sportbeleid in de gemeente zich ontwikkeld van accommodatiebeleid naar beleid dat steeds meer gericht is op sportontwikkeling en –stimulering. Daarbij is sinds kort ook meer nadruk op de toegevoegde maatschappelijke waarde van sport en bewegen op het terrein van gezondheid, onderwijs, de wijkaanpak en doelgroepenbeleid. De basis voor een integraal sport- en beweegbeleid is dus aanwezig. Om sport en bewegen als instrument optimaal te benutten willen we de samenwerking met andere beleidssectoren verder versterken.

Wij vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners gaan of blijven bewegen en geven daarvoor vijf concrete aandachtsgebieden mee:
1. Bewegingsonderwijs en combinatiefuncties;
2. Van sportstimulering naar het stimuleren tot bewegen;
3. Versterking van de afstemming en samenwerking, zowel op beleids- als uitvoerend niveau;
4. Synergie bij de inrichting van de buitenruimte;
5. Haarlemmermeer: Beweeggemeente.

In dit hoofdstuk gaan we vooral in op lokaal beleid en de bijdrage van sport en bewegen aan onderwijs, zorg en welzijn. In de laatste paragraaf behandelen we de bijdrage van sport en bewegen aan de leefbaarheid in wijken.

6.1 Bewegingsonderwijs en combinatiefuncties

In Haarlemmermeer twijfelt niemand aan de rol en het belang van bewegingsonderwijs op school. In het Collegeprogramma 2006–2010 zijn de volgende doelstellingen verwoord:
- het college zet zich in voor de kwaliteit van het onderwijs en het aanstellen van conciërges en vakleerkrachten lichamelijke opvoeding;
- de gemeente investeert in brede scholen, samenwerking onderwijs, sport en andere maatschappelijke organisaties;
- sportdeelname door jongeren zal actief worden gestimuleerd. [13]

In de startnotitie "Haarlemmermeer Beweegt"[14] wordt aangegeven dat het gewenst is onderzoek te doen naar:
- de aanstelling van vakleerkrachten bewegingsonderwijs in het primair onderwijs (in het voortgezet onderwijs wordt het bewegingsonderwijs al volledig door vakleerkrachten verzorgd);
- de mogelijkheden voor de invoer van extra uren bewegingsonderwijs per week.

De achterliggende redenen hiervoor zijn een motie van de gemeenteraad uit 2005, onze beleidsvoornemens in het collegeprogramma en de interne visienota Thuis in de Sport (2007). Verondersteld werd dat door een vermeende terugloop van het aantal vakleerkrachten bewegingsonderwijs in het primair onderwijs, de kwaliteit van het onderwijs en de aandacht voor bewegen zou zijn afgenomen (zie ook de bijlage: onderzoeksrapportage 'van hurksprong tot Fosbury flop').

De Impuls Combinatiefuncties [15]

Dankzij onze beslissing om deel te nemen aan de landelijke Impuls Brede School, Sport en Cultuur hebben wij de mogelijkheid om maximaal 26 FTE aan combinatiefuncties te realiseren in 2012. Een combinatiefunctionaris werkt op twee plekken, bijvoorbeeld op een school en op een sportvereniging. De impuls is bedoeld om alle jongeren de kans te geven een leven lang te sporten en te bewegen en om de samenwerking tussen scholen en sportverenigingen te verankeren. De doelstellingen van de impuls op het gebied van sport zijn:
- Het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs.
- Het versterken van ca. 10% van de sportverenigingen met oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk.
- Het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen.

De Impuls biedt goede mogelijkheden om vanaf 2009 gefaseerd het sportaanbod te vernieuwen en te versterken.

[13] Rood, Groen en Blauw: Meer in Balans.- Collegeprogramma 2006 – 2010; gemeente Haarlemmermeer

[14] Startnotitie Haarlemmermeer beweegt: notitie aan B&W.

[15] Zie voor uitgebreidere info over de impuls de bijlage Memo Impuls Brede School, Sport en Cultuur (Combinatiefuncties).

Onderzoeksrapportage 'Van Hurksprong tot Fosbury Flop'

Omdat wij het belangrijk vinden dat bewegingsonderwijs door vakleerkrachten gegeven wordt en er een ontwikkeling te zien was naar meer vraag naar Motorisch Remedial Teaching (MRT), is in 2008 op verzoek van de gemeente een gecombineerd inventariserend onderzoek uitgevoerd door Stichting Drielanden Educatieve Dienstverlening (voormalige schoolbegeleidingsdienst).[16] Hieronder worden de belangrijkste conclusies weergegeven. Een uitvoerige beschrijving van de onderzoeksresultaten is te vinden in de bijlage. Het onderzoek is uitgevoerd onder 64 scholen voor *primair onderwijs* in Haarlemmermeer, waaronder vier voor speciaal onderwijs.

Belangrijkste conclusies:

- Hoewel bijna alle scholen een vakleerkracht voor bewegingsonderwijs hebben, kunnen deze lang niet alle bewegingslessen verzorgen: 88% oftewel 56 van de 64 scholen voor primair onderwijs heeft een vakleerkracht voor de lessen bewegingsonderwijs, maar bij slechts 12 scholen is sprake van volledig vakonderwijs (18%). Dat wil zeggen 2 bewegingslessen per week in de groepen 3 t/m 8 verzorgd door de vakleerkracht. 45 scholen (68%) hebben aangegeven dit ook te willen realiseren. Deze wens van de scholen komt voort uit de behoefte naar kwalitatief goed bewegingsonderwijs, gegeven door een vakspecialist. Scholen signaleren steeds meer problemen bij het invullen van (bevoegde) lesgevers.
- Volledige inzet van vakleerkrachten (groep 3 t/m 8) betekent in de praktijk een extra investering. Het gaat om 372 lessen van gemiddeld 45 minuten (peildatum febr. 2008). Hiervoor zijn ruim 12 fulltime leerkrachten extra nodig, die aan de ALO (HBO) zijn opgeleid.
- Uitbreiding van de mogelijkheden van MRT, beter aansluitend aan de schoolorganisatie is gewenst. Voor de uitwerking worden suggesties gedaan in genoemde rapportage van de stichting Drielanden.

De huidige inzet van vakleerkrachten in het primair onderwijs is niet verontrustend, maar kan beter. Voor de komende jaren willen wij meer sturing gaan geven aan de verdere uitbreiding en verbetering van het bewegingsonderwijs door scholen te stimuleren meer vakleerkrachten aan te stellen.

Dit beleid krijgt onder meer vorm door de scholen te betrekken bij de Impuls Combinatiefuncties. Die biedt de mogelijkheid om extra vakleerkrachten aan te stellen voor het geven van bewegingsonderwijs en/of MRT. Hieraan worden nog nader te bepalen voorwaarden verbonden, zoals bijvoorbeeld samenwerking met een sportvereniging.

De Impuls biedt mogelijkheden voor zowel scholen die nu al sportactief zijn, als voor scholen die dit nu nog niet zijn, maar dit wel willen worden. Hoewel het aanstellen van vakleerkrachten wel primair de verantwoordelijkheid van de scholen blijft, biedt de Impuls bijvoorbeeld de mogelijkheid om een grotere taakomvang te creëren voor een vakleerkracht, waardoor vacatures wellicht beter kunnen worden ingevuld. De school draagt hierbij zelf de kosten van de vakleerkracht, het overige gedeelte van de combinatiefunctie komt dan voor rekening van de impuls (bijvoorbeeld 0,5 fte naschools sportaanbod). Daarnaast helpen deze functies bij het aanbod van naschoolse (sport) opvang voor kinderen van scholen die hieraan actief meedoen.

Het werkveld heeft waarschijnlijk behoefte aan sturing en ondersteuning bij de inzet en de verbreding van de functie van vakleerkracht in het bewegingsonderwijs. We willen deze ondersteuning bieden via de inzet van een combinatiefunctie. Net als voor de sportvereniging geldt ook voor het onderwijsveld dat we bij het inzetten van combinatiefuncties en ondersteuning prioriteit geven aan samenwerking met scholen die willen en kunnen. Scholen die de ambities van de gemeente niet (kunnen) helpen realiseren, worden – als zij dit willen - ondersteund om alsnog aan te haken.

Verder wordt de hiervoor genoemde Investeringsimpuls (investeringsbijdrage voor multifunctioneel gebruik van overdekte sportaccommodaties) vooral gebruikt voor de upgrading van bestaande gymzalen bij sportactieve scholen naar multifunctioneel - dus ook voor de sport en aanverwante vormen van bewegen - te gebruiken accommodaties.

6.2 Sportstimulering

Verbreding van het sportaanbod leidt tot een groter bereik van inactieve Haarlemmermeerse inwoners. De afgelopen decennia hebben we vooral de georganiseerde sport

[16] Van Hurksprong naar Fosbury Flop: een inventarisatie van bewegingsonderwijs en motorische remedial teaching op basisscholen in de Haarlemmermeer (concept)/Stichting De Drielanden, 2008.

(verenigingen) ingezet en gestimuleerd om deze categorie in beweging te laten komen. Uit de praktijk blijkt dat deze categorie inactieven andere behoeften heeft. Er is vraag naar andere vormen van bewegen als bijvoorbeeld nordic walking, skaten, dansen, vechtsporten en acrobatiek, en dan vaak juist via alternatieve, laagdrempelige organisatievormen (bijvoorbeeld straatsporten, schoolsport, sportbuurtwerk en burgerinitiatieven).

Met het stimuleringsbeleid willen we ons richten op nieuwe doelgroepen en klanten en een meer gevarieerd aanbod bieden. Welke omslag vraagt dit? In ieder geval een ontwikkeling van een algemeen aanbod van verenigingsondersteuning naar maatwerk per sportorganisatie. Daarnaast de ontwikkeling van een op sport- en speluitleen (materialen) gericht aanbod naar vraag- en wijkgerichte activiteiten ten behoeve van specifieke doelgroepen. Sportstimulering vindt nu nog vaak plaats vanuit een projectmatige opzet en structuur. Het accent ligt op sport als middel, in plaats van sport als doel. Welke insteek wij ook kiezen, de toegevoegde waarde van sport blijft altijd overeind. Ook als sport als middel wordt ingezet dient de pedagogische kwaliteit voorop te staan. Kinderen en volwassenen leren bijvoorbeeld wat respect betekent, hoe je moet omgaan met winnen en verliezen, en ervaren wat het betekent om deel van een groep of team te zijn. In de praktijk van alledag, met vaak nieuwe samenwerkingspartners, betekent het dat de eigenheid van sport binnen alle vormen van beweegactiviteiten soms nog bevochten moet worden. Tegelijkertijd moet sportstimulering er mede voor zorgen dat alle ambitieuze doelstellingen gerealiseerd worden.
Sporten en bewegen gebeurt tegenwoordig bijna overal: in sportaccommodaties, op school, bij de fysiotherapeut, op pleintjes in de wijken, in de sportvereniging, thuis op zolder, maar ook binnen bedrijven, in de skihal en steeds meer ook via "routegebonden" en ongeorganiseerde vormen van sport.
De verwachtingen over het werkgebied van onze sportstimulering zijn daarom flink toegenomen:

- sportstimulering begeeft zich steeds nadrukkelijker op andere maatschappelijke terreinen, zoals onderwijs, gezondheidszorg en welzijn en werkt daarmee samen,;
- sportstimulering richt zich op steeds meer doelgroepen, zoals jeugd, ouderen, allochtonen, mensen met een beperking, lage SES (sociaaleconomische situatie), chronisch zieken, inactieven;
- sportstimulering houdt zich met een steeds breder pallet van sport en beweegaanbieders bezig: georganiseerde sport, commercieel en niet commercieel; het bewegingsonderwijs; de anders georganiseerde sport; het sporten in de wijk.

Dit zijn belangrijke ontwikkelingen die binnen ons beleid vragen om intensivering van contacten en samenwerking met andere partijen.

Het stimuleren van sport en bewegen is veel complexer geworden dan een aantal jaren geleden. Sinds de invoering van de zgn. Breedtesportimpuls (rijkssubsidieregeling uit 1999) is in veel gemeenten ervaring opgedaan met sportstimuleringsprojecten en verenigingsondersteuning. Veel voorkomende projecten zijn gericht op kennismaking met sport op of voor scholen, sportbuurtwerk in de wijk, stimuleringsprojecten voor senioren, et cetera. Deze projecten trekken vaak jongeren die al sportief actief zijn, terwijl juist de inactieve jeugd gestimuleerd moet worden. We moeten kritisch blijven kijken naar de uiteindelijk behaalde resultaten. Daarbij is het belangrijk te onderkennen dat het letterlijk in beweging krijgen van inactieve mensen een enorme opgave is. Dat gaat met kleine stapjes en vergt maximale investering en volharding. Uit het evaluatieonderzoek naar de Breedtesportimpuls (2-meting) bleek dat veel gemeenten teveel aanhaken bij het landelijke projectenaanbod en hun middelen daardoor "verdunnen". Uiteindelijk is er zo weinig per deelproject beschikbaar, dat het niet voldoende is om daadwerkelijk een stap in de goede richting te kunnen zetten. We willen daarom keuzes maken en programmatisch (langdurig en intensief) aan de slag met een aantal programma`s.

Sportverenigingen

We vinden het belangrijk om de goede samenwerking met sportverenigingen in stand te houden en blijven deze dan ook ondersteunen. Het gaat in ons beleid uiteindelijk om het bereiken van duurzaam bewegingsgedrag van de bevolking. De voorwaarden daarvoor zijn binnen de sportvereniging vaak aanwezig: een laagdrempelige voorziening, tegen acceptabele kosten, toegankelijk voor iedereen, met een grote mate van zelfredzaamheid en sociaal kapitaal.

Voor sportverenigingen bestaat ook straks nog de mogelijkheid om een subsidie voor verenigingsondersteuning (VOS) aan te vragen als ze aan een aantal voorwaarden voldoen, zoals het uitoefenen van bepaalde takken van sport (voornamelijk binnensporten), het hebben van aantoonbaar hoge accommodatielasten en het hebben van jeugdleden. Na het herijken en vaststellen van de nieuwe gebruikstarieven voor sportvoorzieningen in de tarievennota willen we de subsidiesystematiek verder aanpassen, zodat sportverenigingen hun rol beter kunnen uitoefenen. Daarbij willen we vooral uitbreiding en innovatie van het sportaanbod in samenspel met maatschappelijke partners gaan belonen.
Via de gemeentelijke regiefunctie willen we sportaanbieders en organisaties die verantwoordelijk zijn voor het operationeel beheer van voorzieningen,uitdagen om zich naast het reguliere sportaanbod ook open te stellen voor andere maatschappelijke vragen (o.a. kinderopvang), synergie met aanpalende beleidsterreinen (specifieke doelgroepen, gezondheid) en andere bewegingsvormen, zoals de ongeorganiseerde sporten (wandelen, fietsen en zwemmen), fitness en dans.

Daarnaast willen we extra inzetten op de ondersteuning van de vrijwilligers in de sportvereniging, vooral de bestuurlijke vrijwilligers. We vragen Sportservice Haarlemmermeer om een voorstel uit te werken hoe deze groep vrijwilligers daadwerkelijk te ontlasten is. Voor de jeugd is hiervoor al een project ontwikkeld en in uitvoering: Who`z Next. Het project is gericht op het vergroten van de deelname van jongeren in de sport, met als uiteindelijk doel doorstroming naar besturen en commissies en verjonging van het vrijwilligersbestand. Het project wordt in het Actieplan Vrijwillige Inzet en Vrijwilligerswerk 2008 genoemd als succesvol project en wordt voortgezet.
Sportservice Haarlemmermeer past de geboden ondersteuning daar verder op aan.
En daarnaast kunnen combinatiefuncties structurele oplossingen bieden om verenigingen van binnenuit te versterken. Combinatiefunctionarissen kunnen bijvoorbeeld worden ingezet in het verenigingsmanagement of als jeugdtrainer.
De gemeente maakt hierin – vanuit de ambities van deze nota – keuzes voor de invulling en planning van de ondersteuning. We geven komende jaren prioriteit aan samenwerking met verenigingen die de maatschappelijke inzet van sport mee vorm willen en kunnen geven. Verenigingen die de ambities van de gemeente niet (kunnen) helpen realiseren, worden, als zij dit willen – op maat ondersteund om alsnog aan te haken. Dit betekent bijvoorbeeld dat sportverenigingen die een naschool sportaanbod voor een school willen aanbieden, eerder in aanmerking kunnen komen voor een combinatiefunctionaris dan een sportvereniging die deze samenwerking niet zoekt. Een andere uitwerking en toepassing van dit principe volgt later in deze nota.

Jeugd en Sport

Duurzame sportbeoefening én voldoende beweging voor en door jeugd, als instrument ingezet en als een zinvolle vorm van vrije tijdbesteding, blijven ook de komende periode belangrijke doelstellingen. Dit willen we verankeren binnen de programmalijnen "Sport in en rond school" en "Sport in de wijk, een basisvoorziening". Deze programmalijnen bieden uitstekende kansen om op meer structurele wijze niet- of minder actieve jongeren aan te moedigen en te verleiden om te gaan bewegen / sporten. De programma's en uitvoeringsplannen moeten genoeg uitdaging bieden naar aantrekkelijke vormen van bewegen en een verscheidenheid aan sportaanbieders bereikbaar maken, ook financieel. Hierbij gaan we, meer dan tot nu toe het geval was, gebruik maken van de mogelijkheden van voorzieningen en aanbod op wijkniveau.
In dat verband gaan we sportverenigingen, maar ook andere aanbieders van beweging zoals (brede) scholen, organisaties voor buitenschoolse opvang en sportscholen, vragen zich op een andere manier dan binnen hun traditionele werkgebied maatschappelijk actief te tonen. Organisaties die hieraan een bijdrage leveren kunnen rekenen op gemeentelijke ondersteuning. Dat zal deels gebeuren met subsidies en deels door de inzet van ondersteunende functionarissen, waaronder de vanaf 2009 in te zetten combinatiefunctionarissen.

Moties jeugd en sport

Rond sportstimulering voor jeugd zijn de afgelopen jaren door de gemeenteraad van Haarlemmermeer verschillende moties aangenomen:

1. Uitbreiding van het gebruik van de jeugdsportpas (JSP) (nov. 2006):

Inhoud: uitbreiding doelgroep tot 18 jaar, JSP gratis maken en deelnemende organisaties per activiteit een subsidie van € 100 verstrekken;
2. De organisatie van buitenschoolse sportactiviteiten op scholen voor Voortgezet Onderwijs (nov. 2006);
3. De mogelijkheden van een gemeentelijk jeugdsportfonds verkennen (nov. 2006);
4. Stimuleren om de lessen bewegingsonderwijs in het primair onderwijs te laten verzorgen door gekwalificeerde vakleerkrachten (nov. 2005).

Inmiddels hebben we het gebruik van de jeugdsportpas besproken met uitvoeringsorganisatie Sportservice Haarlemmermeer. De uitkomsten worden gekoppeld aan het traject voor vernieuwd sportbeleid, zoals subsidienota en programmalijnen. In de nieuwe subsidievoorstellen is zowel aandacht voor specifieke bevolkingsgroepen als voor individuele burgers, waaronder de JSP. Daarbij willen wij de jeugd in het voortgezet onderwijs (12 – 18 jr.) niet via de JSP, maar liefst met gerichte programma's en projecten stimuleren. Het bestaande project Sporthackers is specifiek voor VO-leerlingen bestemd en ook het project Sport matcht School staat open voor deelname door de VO-scholen.
Landelijk zijn er positieve en negatieve ervaringen opgedaan met een gratis JSP. Het gratis maken van de JSP voor alle deelnemers blijkt uit ervaring in andere gemeenten ook te kunnen leiden tot ongewenste concurrentie met de activiteiten van de sportvereniging. Het gevolg daarvan is dat de beoogde toeleiding naar de sport niet altijd wordt gerealiseerd en sportorganisaties minder bereid zijn om mee te werken. Wij nemen de overwegingen voor en tegen het kosteloos aanbieden van de JSP mee in de komende subsidienota. Samen met de uitvoeringsorganisatie nemen we een standpunt in over de financiële en organisatorische aspecten en effecten.
Om de financiële drempel voor de minder draagkrachtigen te verlagen kan de JSP nu wel al gratis aan de houders van de Haarlemmermeerpas worden aangeboden, maar we realiseren ons dat dit een relatief kleine doelgroep is.

Het aantal sportverenigingen dat participeert in de Haarlemmermeerpas is groeiende. Houders van de Haarlemmermeerpas kunnen bij deze sportverenigingen korting krijgen op de contributie. Eerder dit jaar al is besloten tot uitbreiding van de kortingsregeling met ingang van seizoen 2008/2009. Sportverenigingen die niet zijn aangesloten bij het NOC*NSF en sportscholen die geen vereniging zijn, maar wel zijn aangesloten bij het NOC*NSF kunnen meedoen in de regeling. Ook mag de regeling toegepast worden op zwemlessen voor het Zwem ABC. De kortingen zijn verhoogd. Pashouders krijgen 80% korting op de contributie met een maximum van € 125,-. Daarnaast is de sportcheque geïntroduceerd, waarmee pashouders voor een bedrag van € 50,- per jaar sportkleding en schoenen kunnen aanschaffen.

Voor het waarderen en mogelijk subsidiëren van organisaties die maatschappelijk actief zijn (onder andere bij stimuleringsactiviteiten zoals de JSP) worden in de nieuwe Subsidienota Sport criteria en verdeelregels vastgesteld. Tot nu toe was er voor ons geen directe aanleiding en vraag vanuit de bevolking naar nog andere op de jeugd gerichte subsidiemogelijkheden zoals het jeugdsportfonds. Provinciale Staten van Noord Holland hebben met ingang van 1 januari 2009 gemeenten de mogelijkheid gegeven om deel te nemen aan het Provinciaal jeugdsportfonds. Gemeenten kunnen een eenmalige startsubsidie van max. € 10.000,– aanvragen onder de voorwaarde dat ook de gemeente hetzelfde bedrag in het fonds stort.
In de subsidienota doen we voorstellen hoe dit initiatief kan worden ingezet in relatie tot de wens om bestaande individuele ondersteuningsmogelijkheden uit te breiden (Haarlemmermeerpas, JSP). Ook brengen wij in kaart wat dit lokaal voor gevolgen heeft op organisatorisch en financieel vlak.

Aangepast sporten

De gemeente hecht grote waarde aan stimulering van sport en bewegen vanwege de positieve effecten daarvan voor de bewoners. Daarmee worden naast de gezondheidsaspecten ook de andere maatschappelijke effecten bedoeld, zoals het doorbreken van isolement, het vergroten van het veiligheidsgevoel (door elkaar te kennen) en de vergroting van de weerbaarheid. Door op een plezierige manier kennis te maken met sport- en beweegactiviteiten kan er bovendien een stap gezet worden naar meer structurele vormen van sport en bewegen; hetzij binnen de sportverenigingen, hetzij op andere manieren. Door de BGH en WMO-raad zijn nuttige opmerkingen ge-

maakt over de toegankelijkheid van de voorzieningen en het stimuleren van het aangepast sporten. Zij hebben ons suggesties gedaan voor de verbetering van onze aanpak. We noemen onder meer het instellen van een persoon gebonden budget (PGB) om tegemoet te komen aan de hogere vervoers- en materiaalkosten van deze sporters. Deze adviezen gaan we bij de opstelling van de programmalijnen, uitvoeringsplannen en subsidienota betrekken.

De gemeente participeert samen met andere regionale gemeenten in het Regionaal Samenwerkingsverband Aangepast Sporten. Een medewerker van Sportservice Noord-Holland geeft uitvoering aan dit project. Door mee te doen in het samenwerkingsverband besteden we al enkele jaren structureel aandacht aan inwoners met een verstandelijke of lichamelijke beperking.
Uit recent landelijk onderzoek (2008) blijkt dat sportdeelname van mensen met een beperking weliswaar toeneemt, maar nog steeds ca. 20 % achter blijft bij die van mensen zonder beperking. Dat is, zo nemen we aan, ook in Haarlemmermeer het geval.
In ons eigen verenigingsonderzoek is gekeken naar de mate waarin sportverenigingen in Haarlemmermeer zelf of in samenwerking activiteiten organiseren voor deze groep. En die resultaten blijven in percentage (39%) achter bij het landelijk gemiddelde (50%). Deze conclusie kan de indruk wekken dat de sportdeelname van deze groep in Haarlemmermeer achterblijft bij het landelijk gemiddelde. Of dat echt zo is weten we niet. Het is namelijk niet duidelijk hoeveel Haarlemmermeerse inwoners met een beperking aan sport doen, omdat we deze specifieke bevolkingsgroep nu niet goed kunnen benaderen. Om redenen van privacy hebben we nog niet de beschikking over bruikbare NAW-gegevens van deze groep. In de voorlopige onderzoekresultaten zien we wel al voldoende aanleiding om een actievere rol te gaan vervullen.

We hebben uit de verenigingsenquête een indicatie gekregen dat de meeste sportverenigingen wel belangstelling hebben om met andere organisaties samen te werken. Bij de ontwikkeling van een activiteitenaanbod voor deze groep lopen ze tegen een aantal drempels en belemmeringen aan. Gebrek aan kader, ruimte en/of ledenstop, maar ook de onbekendheid met de doelgroep en de mogelijkheden van een regionale aanpak zijn de bekende argumenten, waarom onze verenigingen op dit gebied nu nog minder actief zijn.
Daarom blijven we de verenigingen stimuleren en ondersteunen om een 'G-afdeling' binnen de club of in samenwerking met anderen te starten. We gaan in overleg met de Regionaal Coördinator Aangepast Sporten van het Sportservicebureau en de BGH bekijken hoe we deze doelgroep beter kunnen bereiken en mogelijke bezwaren en belemmeringen bij verenigingen en andere sportaanbieders, waar dat voor ons mogelijk is, ook wegnemen. Als hiervoor bij de opstelling van programmalijnen en uitvoeringsplannen extra ondersteuning (bijvoorbeeld via de inzet van een combinatiefunctie in de sport) of financiële middelen nodig zijn, houden we hiermee bij de opstelling van de tarieven- en subsidienota rekening .

Wat de subsidie Stimulering Sportdeelname (SSD) betreft, onderzoeken wij bij de in 2009 op te stellen tarieven- en subsidienota of aanpassing en uitbreiding van het werkingsgebied mogelijk is.
De huidige subsidieregeling voor paardrijden door mensen met een beperking is aan een aanpassing toe. We willen deze uitbreiden met andere takken van sport en bewegen die ook structureel hogere kosten hebben. Voor de toepassing van SSD-subsidie betekent dit een omzetting en uitbreiding van de verdeelregels.
We willen ook de concrete deelname aan sport en bewegen door inwoners met een beperking in beeld brengen, als onderdeel van de geplande monitoring. We inventariseren hoe we nog beter tegemoet kunnen komen aan hun wensen. De uitkomsten vormen mede input voor de op te stellen stimuleringsprogramma`s en de benodigde ondersteuning.

Motie Jaar van de sport / Sportweek / Sporttoppers
In 2009 sluiten we voor het eerst aan bij het landelijke initiatief de Nationale Sportweek. We hebben deze toezegging gedaan in reactie op een concept motie in de gemeenteraad (november 2008) In overleg met het veld lichten we jaarlijks enkele sporten uit en ondersteunen de organisaties (sportverenigingen) die deze sporten op een actieve en uitnodigende wijze onder de aandacht van het publiek brengen. Door deelname aan de Nationale Sportweek laten we inwoners kennis maken en stimuleren we ze om een bij hen passende sport te kiezen.

Bovendien zetten we hiermee het sporten en bewegen in onze gemeente extra op de kaart.
We zetten het succesvolle evenement 'SportToppers' in 2009 nog ongewijzigd voort. Na afronding van de evaluatie komen we met voorstellen voor een mogelijk andere aanpak in de komende jaren.

Sportservice Haarlemmermeer
Enkele jaren geleden schreven we nog in een rapport dat de ondersteunende rol en het leggen van dwarsverbanden voor Sportservice Haarlemmermeer geen prioriteit had. Inmiddels ligt dat anders. Contacten met andere sectoren zijn verder ontwikkeld tot intensieve samenwerkingsrelaties, vooral met het onderwijsveld. Sportservice Haarlemmermeer krijgt bovendien een steeds grotere rol bij de regie en coördinatie van sportstimuleringsactiviteiten binnen Haarlemmermeer.

Daarmee is Sportservice Haarlemmermeer dé uitvoerende organisatie voor sportstimulering. Zij ontvangt van ons jaarlijks een subsidie voor het uitvoeren van een aantal structurele taken, met name voor verenigingsondersteuning, advies, sport- en speluitleen en diverse uitgesplitste projectsubsidies. Sportservice Haarlemmermeer is ook hét lokaal sportloket voor sportverenigingen, sportorganisaties, scholen, buurtverenigingen en inwoners van de gemeente Haarlemmermeer. Het is een organisatie-, advies- en servicebureau, waar iedereen met vragen over sport en bewegen terecht kan. Het doel van Sportservice Haarlemmermeer is om zoveel mogelijk inwoners van de gemeente te laten deelnemen aan sport. Dit gebeurt door middel van sportstimulering en projecten voor buurt, onderwijs en sport. Hiervoor werkt zij onder andere nauw samen met sportverenigingen en andere sportaanbieders, wijkraden en natuurlijk de scholen. Door deze samenwerking kan het aanbod beter worden afgestemd op de vraag.

Momenteel voert Sportservice Haarlemmermeer, in samenwerking met andere partners, de volgende werkzaamheden uit:

Projecten	Structureel	Nieuw / in voorbereiding
Sportieve wijk	Jeugdsportpas	Beweeggroep voor kinderen met overgewicht
Brede school activiteiten	Schoolsportkalender	Sportclub Extra
Sport matcht school	Ondersteuning/advisering sportverenigingen	BSO instuiven
De Sportieve Wijk (BOS)	Olympisch netwerk	Coördinatie/advisering combinatie-functies
Groep 6 on the move (BOS)	Beweegwijzer 55 + sport en speluitleen	Beweeggroep voor mensen met psychiatrische aandoening
Jongleren	Wegwijzer aangepast sporten	Oprichting buurtsportvereniging
GALM	Verloning sporttechnisch kader en betaalde medewerkers in de sport	Beweeggroep allochtone vrouwen
Sporthackers	Cursus Beweegplezier (op aanvraag)	Eendaagse activiteiten en evenementen
WhoZnext	Sportloket	
Kanjers in de Sport		

De inzet is nu nog vooral projectmatig en algemeen van aard. In de komende jaren zetten we in op de volgende ontwikkeling van Sportservice Haarlemmermeer:

- Continuïteit en verankering van projecten in meerjarige, structureel gefinancierde programma's;
- Samenwerken op basis van heldere prestatieafspraken, jaarlijks af te leiden uit de ambities en doelstellingen van deze Sport- en Beweegnota;
- Keuzes maken en prioriteren op basis van het volgende principe: verenigingen en scholen die de maatschappelijke inzet van sport mee vorm willen en kunnen geven, hebben voorrang boven verenigingen en scholen die de ambities van de gemeente niet (kunnen) helpen realiseren.
- Het efficiënt stapelen van de beschikbare capaciteit van zowel de gemeente als het Sportservicebureau, door vanuit programma's de taken onderling te verdelen;
- Waar mogelijk streven naar structurele uitbreiding van de capaciteit;
- Het verhogen van het niveau van kennis binnen andere beleidsterreinen, afdelingen en organisaties, zodat een intersectorale aanpak echt vorm kan krijgen;
- Komen tot een logische (her)inrichting van overlegstructuren: zowel voor de sportsector onderling, als voor de brede maatschappelijke sectoren en sport gezamenlijk;
- Het ontwikkelen van een instrumentarium om voortgang te volgen en effecten te meten.

6.3 Gezondheid en een actieve levensstijl

Sport en bewegen heeft preventief een bewezen gunstig effect op de gezondheid bij
overgewicht, diabetes, lichte depressiviteit, roken, alcohol. Door te sporten en te bewegen ontmoeten mensen elkaar: bij de sportvereniging, op school of in de wijk. Dat draagt bij aan een groter gevoel van veiligheid onder de bewoners, aan de samenhang in de wijk en daarmee aan het welbevinden van kinderen en volwassenen. Deze uitgangspunten vormen ook de basis voor de nota Lokaal Volksgezondheidsbeleid 2009-2012 van de gemeente.

In een tijd waarin overgewicht en alle daarmee samenhangende effecten een groot maatschappelijk probleem dreigt te worden, hebben vele partijen oog voor het belang van sport en bewegen. Het in beweging krijgen van mensen en fysieke activiteiten kan een belangrijke bijdrage leveren in de structurele aanpak van de problemen. De rijksoverheid heeft een nationaal actieplan opgesteld om:

- bewegingsarmoede terug te dringen bij vooral mensen die te weinig bewegen (meestal de meest kwetsbare groepen in de samenleving);
- overgewicht te verminderen onder de Nederlandse bevolking;
- gezondheidsproblemen terug te dringen;
- een meer beweegvriendelijke leefomgeving te creëren.

In hoofdstuk 1 is een toelichting gegeven op recent landelijk beleid, waaronder het NASB,
Nationaal Actieplan Sport en Bewegen. Dit plan is ontwikkeld om bewegingsarmoede terug te dringen via het uitvoeren van effectieve bewegingsprogramma's en -interventies.

De doelstellingen van het NASB zijn:

- In 2012 is het percentage volwassenen (18+) dat aan de Beweegnorm voldoet minimaal 70% (nu 55%)
- In 2012 is het percentage jeugdigen (4 – 17) dat aan de Beweegnorm voldoet minimaal 50% (nu minder dan 30%)
- In 2012 is het percentage inactieve volwassen Nederlanders maximaal 5% (nu 8%)

NB. De Beweegnorm volgens de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) luidt:

- jeugd (tot 18 jaar): dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee keer per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid, coördinatie);
- volwassenen (vanaf 18 jaar): een half uur matig intensieve activiteit op ten minste vijf, maar bij voorkeur op alle dagen van de week.

Ambitieuze doelstellingen, die wij met deze Sport- en Beweegnota onderschrijven. Hoe staan we er als gemeente nu voor? Uit recent onderzoek [17] blijkt dat het dagelijks bewegen volgens de Beweegnorm in Haarlemmermeer bij lange na niet wordt gehaald.

[17] 'Staat van Haarlemmermeer', gemeente Haarlemmermeer, Groep ondersteuning/team onderzoek, 2008.

Uit onderzoeksgegevens van de GGD [18] blijkt dat 45% van de bevolking van 18 tot 75 jaar overgewicht heeft. Het betreft vaker mannen dan vrouwen. Daar staat tegenover dat vrouwen vaker last hebben van chronische aandoeningen. Een gedetailleerd overzicht van beide onderzoeken is te vinden in de bijlage.

Samengevat geldt voor jeugd en jongeren:

- van de Haarlemmermeerse jongeren van 4 tot 18 jaar voldoet bijna 29% aan de Beweegnorm. Dit ligt rond het landelijk percentage;
- het percentage jongeren dat aan de beweegnorm voldoet komt niet in de buurt van het landelijk streefcijfer/de NNGB;
- daarnaast is er een neergaande trend in de mate van beweging door de groepen van 4 tot 11 jaar en van 12 tot 17 jaar;
- opvallend is dat sport en bewegen voor jongeren wel een belangrijk onderwerp is, waar zij binnen de school meer over willen weten/leren.

We willen jeugd verleiden tot een gezondere levenshouding en duurzaam beweeggedrag. Daarom moeten we voldoende randvoorwaarden scheppen om jeugd aan het sporten te krijgen en dus meer te laten sporten. Dit willen we onder meer doen met programmalijnen (zie ook 6.5) en beleidsmaatregelen vanuit sport en bewegen, die bovendien aansluiten bij de doelstellingen vanuit het jeugdbeleid.

Voor volwassenen geldt:

- Het percentage volwassenen in Haarlemmermeer dat vijf keer of meer een half uur per dag beweegt is sinds 2005 teruggelopen van 51,9 naar 40,7%. Een daling van ruim 10%;
- Het verschil met het landelijk percentage van 55% bedraagt 15%, terwijl de ambitie ligt op 70%;
- Er is afgelopen jaren een sterke toename te zien van het aantal mensen dat helemaal niet tot twee keer per week beweegt;
- Met de stijging van de leeftijd zien we een toename van overgewicht, aandoeningen/ziekten en ervaren beperkingen.

Groep 6 On te Move

In het kader van de tijdelijke stimuleringsmaatregel Buurt Onderwijs Sport (BOS-impuls) is in 2004 door de GGD Kennemerland, Sportservice Haarlemmermeer en het Amstelveens Sportbedrijf een project ontwikkeld voor schoolkinderen in groep 6, gericht op de preventie van overgewicht en stimuleren van bewegen. Het project richt zich op een blijvende bewustwording van het belang van een actieve leefstijl met gezonde voeding en voldoende bewegen. Ook ouders worden hierbij betrokken. Het project is door het ministerie van VWS erkend als 'best practice' en wordt genoemd in de Handleiding preventie van overgewicht in lokaal gezondheidsbeleid [19] en is opgenomen in het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen. Ook in het gemeentelijk WMO beleidsplan 2008-2011 en het Uitvoeringsprogramma Jeugd en Onderwijs wordt het project genoemd in het kader van het bevorderen van een actieve leefstijl en gezond gedrag.
Het project wordt in schooljaar 2008/2009 nog uitgevoerd onder de BOS impuls, maar loopt dan af. We willen dit succesvolle project structureel voortzetten onder de programmalijn *'Sport en Bewegen in, op en rond school'*

Gemeentelijk volksgezondheidsbeleid

Vrijwel tegelijkertijd met het uitkomen van deze Sportnota verschijnt ook een integrale nota Lokaal Volksgezondheidsbeleid. Daarin gaat het om volksgezondheidsbeleid dat is toegesneden op de bestaande verschillen in de wijken en kernen van onze gemeente. De nota sluit aan bij de prioriteiten van de Nationale Preventienota van het ministerie van VWS. Ook hierin speelt overgewicht een belangrijke rol. Het is een nota waarin de verschuiving zichtbaar wordt van curatief beleid naar preventie.
Hoewel veel van de landelijke problemen rond volksgezondheid ook voor Haarlemmermeer gelden, kent de gemeente ook een aantal specifieke problemen die onder andere met de fysieke locatie van de gemeente en de opbouw van de bevolking te maken hebben.

Wmo-beleid

Vanuit het Wmo-beleid is er ook aandacht voor de maatschappelijke waarde van sport en bewegen. Het Beleidsplan 'Meer doen aan meedoen' (2008-2011) biedt een krachtig instrument om lokaal sociaal beleid eenduidig en samenhangend te versterken.

[18] Hoe gezond is de regio: gezondheidspeiling 2006/GGD Amstelland de Meerlanden, 2007.

[19] Deze handleiding is tot stand gekomen in het kader van het actieprogramma Kiezen voor Gezond Leven van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Dit nieuwe lokale beleid is bijzonder vanwege de breedte van de te behandelen terreinen. Een paragraaf gaat over het bevorderen van een actieve deelname aan de samenleving onder andere door deelname aan sport en beweegactiviteiten. Uitgangspunten van het Wmo-beleid gelden ook voor beleid op het gebied van sport en bewegen:

- burgers nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf en anderen: mensen moeten zelf willen gaan bewegen;
- samenwerken in een netwerk is een vanzelfsprekendheid;
- de gemeente staat tussen de organisaties en stuurt programmatisch aan.

Het belang van sport voor de Wmo blijkt ook uit de financiering van sport- en bewegingsprojecten uit het Wmo-innovatiefonds. Inmiddels zijn vier van dit soort projecten uit dit fonds gefinancierd.

Achterliggend idee van de diverse nota's is dat het samenbrengen van de verschillende domeinen en het bijeenbrengen van netwerken een oplossing kan bieden voor de tot nu toe vaak versnipperde aanpak. Bij de voorbereiding en uitvoering van beleid betrekken we de Wmo-adviesraad.

6.4 Jeugd, gezin en wijk: sportieve leefbaarheid

De gemeente Haarlemmermeer is een relatief jonge gemeente; 40.000 inwoners zijn jonger dan 25 jaar. Tot 2015 neemt deze groep met 21% toe. Het aandeel niet-westerse allochtonen in de gemeente is 12,5%. In sommige wijken loopt dat op tot 30% van de bewoners. Omdat deze groep traditioneel minder sport, vraagt dat bij de wijkgerichte aanpak onze speciale aandacht.

Haarlemmermeer kent een grote variëteit aan woonomgeving: historische kernen, 'luxe' wijken, het buitengebied, Vinexwijken en groeikernwijken met eigen specifieke kenmerken. In de
Leefbaarheidmonitor 2007 waarin de beleving van bewoners van hun leefomgeving is onderzocht, blijkt dat men op hoofdlijnen positief is over de kwaliteit van de woningen en de kwaliteit van de aanwezige voorzieningen. Ten opzichte van landelijke cijfers scoort Haarlemmermeer onvoldoende voor het aspect "groenvoorziening". Daartegenover staat dat de cijfers vooruitgang laten zien bij de betrokkenheid van bewoners op de wijk. Er zijn ook een paar negatieve uitschieters. Dit betreft: Hoofddorp Graan voor Visch, Nieuw Vennep Linquenda en in mindere mate Floriande (Hoofddorp), Badhoevedorp noordoost en Rijk e.o.. Toegekende cijfers zijn relatief. De wijken scoren minder vergeleken met andere wijken in de gemeente, maar nog altijd voldoende.

In nieuwbouwwijken moeten sociale contacten nog worden opgebouwd. De bewoners van deze wijken zijn meestal tweeverdieners die gericht zijn op hun gezin en hun huis. De sociale contacten worden vaak onderhouden buiten de wijk. Men is vaak nog lid van een sportclub in de oude woonplaats en de vriendenkring komt overal vandaan behalve uit de eigen wijk. Betrokkenheid bij de buurt en de medebewoners is dan ook geen vanzelfsprekendheid.

Het is een brede landelijke problematiek die zich niet beperkt tot krachtwijken of prachtwijken. Ook voor de problemen zoals hierboven benoemd, wordt van sport en bewegen verwacht dat het een bijdrage levert aan vermindering van de problemen. In dat kader is in 2004 landelijk, door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de tijdelijke stimuleringsmaatregel Buurt Onderwijs Sport (BOS-impuls) gepresenteerd. De regeling is bedoeld om gemeenten te helpen om onder meer met sport en bewegen achterstanden bij de jeugd van 4 tot 19 jaar in bepaalde buurten en wijken te bestrijden.
Haarlemmermeer heeft in dat kader het project De Sportieve Wijk [20] ontwikkeld en nu in uitvoering.

Het project is gericht op het verbeteren van de communicatie in de buurt tussen jongeren en buurtbewoners en het tegengaan van ervaren overlast door een zinvolle vrijetijdsbesteding te bieden, sportinstuiven te organiseren en weerbaarheidtrainingen te geven. Het project wordt in 4 wijken aangeboden en in elke wijk voor de periode van twee jaar. Het project is gestart in de wijken Overbos en Graan voor Visch. In beide wijken doet een groot aantal kinderen mee aan de sportinstuiven. Het was de bedoeling dat deze kinderen uiteindelijk lid zouden worden van de sportverenigingen. Dat doel wordt slechts mondjesmaat bereikt. Met de oprichting van een buurtsportvereniging, die 'geadopteerd' of ondersteund moet gaan

[20] De Sportieve Wijk 2006 – 2009/Dienst Welzijn, Onderwijs en Cultuur, Haarlemmermeer 2005.

worden door sterke en vitale bestaande verenigingen, probeert Sportservice Haarlemmermeer de beweging om te draaien en de sportvereniging in de wijk te brengen. Vanuit het idee dat zoveel mogelijk kinderen moeten kunnen bewegen, en dat sport voor iedereen toegankelijk moet zijn, is dit een initiatief dat we verder willen uitbouwen. Bij een succesvolle aanpak kan dezelfde methodiek gevolgd worden in de overige drie wijken waar het project momenteel in uitvoering is. Ook hier geldt: verenigingen die de maatschappelijke inzet van sport op wijkniveau mee vorm willen en kunnen geven, hebben voorrang boven verenigingen die de ambities van de gemeente niet (kunnen) helpen realiseren.
We willen het project de Sportieve Wijk ontwikkelen van een incidenteel BOS project naar een duurzaam programma op wijkniveau binnen de programmalijn 'Sport in de wijk, een basisvoorziening'.

6.5 Programmalijnen 2009 - 2012

Aan het slot van dit hoofdstuk is een uitwerking opgenomen van beleidsmaatregelen met betrekking tot sportstimulering. Een van de aandachtspunten daarbij is dat het werken met veel projecten en doelgroepen te veel versnippering oplevert. In plaats daarvan is een programmastructuur gewenst.
Binnen deze programmatische opzet blijft echter voldoende aandacht bestaan voor kwetsbare groepen in de gemeente die meestal oververtegenwoordigd zijn in het niet-actieve deel van de bevolking.
Hieronder volgt een opsomming van enkele mogelijke programma`s met ideeën voor invulling. De programmalijnen worden door een Task Force, bestaande uit in- en externe partijen (beleid en uitvoering), opgesteld en nader uitgewerkt in uitvoeringsplannen. Deze uitvoeringsplannen hebben een laagdrempelig karakter, gericht op sportdeelname door niet- of minder actieven.

Programma 'Sport en Bewegen in, op en rond school'
Binnen het onderwijs zijn verschillende ontwikkelingen die onze ambitie ondersteunen. Enerzijds kunne we door de Impuls Combinatiefuncties en de inzet van vakleerkrachten, de doelstelling realiseren om op zo veel mogelijk basisscholen het bewegingsonderwijs door vakleerkrachten te laten geven in plaats van door de groepsleerkracht. Een andere kans biedt de huidige ontwikkeling van Brede Scholen. Binnen Brede scholen is vaak commerciële kinderopvang aanwezig die als onderdeel van de kinderopvang sport en beweegprogramma's uitvoeren onder leiding van gekwalificeerde sportleiders (bijv. CIOS).

Daarnaast werken Brede scholen op dit moment samen met welzijnsorganisaties en sportverenigingen om in een vrijwilligersomgeving binnen de wijk sportactiviteiten mogelijk te maken. Deze activiteiten zijn bedoeld om kinderen langdurig mee te laten doen aan sportactiviteiten en kunnen dus helpen om de bewegingsarmoede bij jonge kinderen terug te dringen en een gezonde motorische ontwikkeling stimuleren. In het voortgezet onderwijs blijkt behoefte te zijn aan voorlichting en informatie over bewegen en voeding. Een voorlichtingscampagne, gekoppeld aan de les bewegingsonderwijs of aan wijk- en schoolgerichte activiteitenprogramma's en projecten, biedt wellicht deze mogelijkheid. Daarnaast blijken leerlingen van het VMBO nauwelijks te sporten. Het project Sporthackers, dat in onze gemeente is gestart kan deze jongeren aan het sporten krijgen en houden. We willen het project Sport matcht School, waarin sportverenigingen een extra sportaanbod op school verzorgen voortzetten en via deze programmalijn verder uitbouwen.

Programma 'Sport in de wijk, een basisvoorziening'
In woonwijken is er steeds minder ruimte voor spel en sport. Sportverenigingen worden verplaatst naar randen van de woonkern zodat de grond gebruikt kan worden voor woningbouw of anderszins. De beschikbare dure grond wordt maar heel beperkt ingevuld voor groen/sport- en speelruimte. Voor kinderen en bewoners is een omgeving die uitnodigt tot bewegen of ruimtes in de nabije omgeving waar gesport kan worden voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling via sport- en beweegplezier. Dat betekent dat er binnen alle wijken voldoende ruimte gecreëerd en bewaard moet worden om te sporten en te spelen. Dat kan door aanleg van trap- en basketbalveldjes, Cruyff- en/of Krajicekcourts, aantrekkelijke en uitdagende speelplekken en -toestellen en aandacht voor groen. Maar dat kan ook door overdekte sportaccommodaties, de gymzalen en de scholen beter geschikt en toegankelijk te maken voor de kinderen en bewoners van de wijk. Door relatief eenvoudige aanpassingen zijn ouderwetse gym-

lokalen om te bouwen tot ruimtes waar ook eigentijdse bewegingsvormen zoals virtueel sporten of danssporten mogelijk zijn. Zie hiervoor ook het hoofdstuk over accommodaties.

Sport-, speel- en ontmoetingsvoorzieningen in de wijk zijn van belang om vooral de jeugd de ruimte te geven in ongeorganiseerd verband aan sport en spel te doen. In 2008 heeft de gemeente de speel-, sport- en ontmoetingsplekken in de buitenruimte voor de jeugd in kaart gebracht. Hieruit bleek dat in de gemeente Haarlemmermeer qua aantal wel voldoende speellocaties zijn voor de jonge kinderen (tot 12 jaar), maar dat de kwaliteit, de inrichting en de uitdaging van deze plekken aan de magere kant is. Voor de jeugd boven de 12 jaar, vooral in de nieuwe wijken, is nog onvoldoende speel- en beweegaanbod. [21] Trapveldjes, basketbalveldjes, skatebanen worden gemist. Het speelruimtebeleid is er op gericht om de spreiding, het aantal en de kwaliteit van de voorzieningen te optimaliseren.

De beoefening van sport in ongeorganiseerd verband neemt sterk toe. De rol van de gemeente moet in deze vooral voorwaardenscheppend zijn: het aanbieden van voorzieningen die aanzetten tot bewegen in de openbare ruimte. Met aantrekkelijke routes (fiets-, wandel-, ruiterpaden) worden wijken en kernen en groen- en recreatiegebieden op een logische manier met elkaar verbonden. Bij alle planningvraagstukken gaat het er dan ook om hoe je mensen uitnodigt om te bewegen. Dit houdt in dat bij ontwerp, inrichting en onderhoud van de openbare ruimte aandacht is voor vergroten van beweegmogelijkheden. Sport in de wijk kan ook gerealiseerd worden door het inzetten van sportbuurtwerkers die sportinstuiven organiseren. De jeugd wordt daarmee gestimuleerd om dicht bij huis en laagdrempelig te komen sporten en bewegen. De sportlessen worden gegeven door een gekwalificeerd begeleider. Sportverenigingen kunnen daarbij gevraagd worden de sportlessen te verzorgen. Het oprichten van een buurtsportvereniging kan ook bijdragen aan sport in de wijk.

Programma 'Van sportstimulering naar duurzaam bewegen'

Binnen dit programma kan beleid geformuleerd worden voor verschillende doelgroepen. Naast de bekende doelgroepen zoals ouderen, allochtonen, lage SES, is de groep van 25 tot 55 jarigen een belangrijke doelgroep geworden in de Haarlemmermeer. Zowel binnen volksgezondheid als binnen het welzijnswerk wordt deze groep benoemd als aandachtscategorie, maar wordt door beide niet of onvoldoende bediend. Door vrouwen in de nieuwbouwwijken, met hun kinderen, te betrekken bij sport en beweegactiviteiten zijn meerdere vliegen in één klap te slaan. Er zijn genoeg voorbeelden van succesvolle projecten waar Haarlemmermeer haar voordeel mee kan doen (zoals Beweegkriebels, Sportconnexion, Ladyfit). Oftewel van interventie (stimuleringsproject) naar preventie (duurzaam bewegen).

Programma 'Sport en bewegen in de openbare en fysieke ruimte'

Bij alle planningvraagstukken gaat het er ook om hoe je mensen uitnodigt om te bewegen. Dit houdt in dat bij ontwerp en onderhoud van de openbare ruimte aandacht is voor vergroten van beweegmogelijkheden. De gemeente Haarlemmermeer scoort in de Leefbaarheidsmonitor 2007 niet hoog op groenvoorzieningen, terwijl er wel veel van zijn. Onderhoud en hondenpoep zijn problemen. In de VS kennen we voorbeelden waar het parkeerterrein van de supermarkt op een bepaalde afstand gelegd wordt zodat mensen in ieder geval een x aantal stappen moeten zetten. Wandelpaden en fietspaden, ruimte voor nordicwalkers, skaters, mountainbikers, speelplekken, speeltoestellen, hangplekken en vooral ook informele speelruimte moeten zo worden aangelegd dat ze uitnodigen tot bewegen. Daarnaast moeten er goede verbindingen zijn tussen groen en recreatiegebieden. Vanuit recreatiebeleid is er aandacht voor: meer routes en verbindingen, differentiatie van groengebieden en de aanleg van het Park van de 21ste eeuw. Deze combinatie van een grootschalig openbaar stadspark met voldoende ruimte voor recreatieve en leisurevoorzieningen heeft "sportief en avontuurlijk" als thema gekozen voor de typering van de inrichting.

Programma 'Bedrijven en sport / bedrijfssport'

Opkomend de laatste jaren is de rol van het bedrijfsleven in sport en bewegen. Vanuit verschillend perspectief. Op de eerste plaats zijn gezonde werknemers voor bedrijven van cruciaal belang. Werknemers met een gezond leef- en beweegpatroon functioneren beter en zijn minder vaak

[21] Conclusies nog in concept.

ziek. Het faciliteren van werknemers om te bewegen en te sporten heeft dan ook een direct bedrijfsbelang. Uit een onderzoek van de GGD blijkt bovendien dat 40% van de ondervraagden vindt dat de werkgever een rol zou moeten spelen als het gaat om sport en bewegen. Op de tweede plaats zijn bedrijven steeds meer op zoek naar manieren om hun maatschappelijke betrokkenheid te tonen. Vaak met voorkeur voor een manier die geworteld is in de lokale omgeving. Werknemersvrijwilligerswerk krijgt daar een plek in. Steeds meer initiatieven zien we waarin mensen uit bedrijven de besturen van lokale sportverenigingen versterken. Op de derde plaats bieden sportbonden binnen het landelijk concept van Sport en Zaken voor een aantal takken van sport op maat sportactiviteiten aan bij en met lokale sportverenigingen. Tot slot spelen bedrijven natuurlijk een rol waar het gaat om sponsoring. Betrokkenheid van bedrijven in de breedte bij sport, maakt mogelijk ook die financiële betrokkenheid toegankelijker. In Haarlemmermeer met zijn grote aantallen bedrijfsvestigingen, lijken hier goede mogelijkheden te liggen.

Alhoewel alle genoemde programma's positieve kenmerken en kansen bieden, kunnen we niet alles tegelijk oppakken. Inzet van middelen en menskracht, zowel bij de gemeente als bij de ondersteunende en uitvoerende organisaties vragen om het stellen van prioriteiten. We kiezen daarom voor een geleidelijk proces van invoering en een gefaseerde aanpak over de planperiode van 2009 t/m 2012. Wij zullen in 2009 starten met opzet van de programmalijnen 'Sport en bewegen in en rond de school' en 'Sport in de wijk' .

De meest succesvolle, soms nog lopende stimuleringsprojecten zoals Groep 6 on the move (preventie overgewicht), Sportieve wijk (leefbaarheid), Whoz Next (participatie / ontplooiing), Sport matcht School (kennismaking) en Galm (sport/bewegen voor ouderen) worden in deze programma's verwerkt. We zien mogelijkheden om de aandacht voor sport en bewegen in de openbare ruimte te combineren met de programmalijn Sport in de wijk.

We zijn van mening dat de verantwoordelijkheid voor de stimuleringsactiviteiten rond sport en bedrijven / bedrijfsport in eerste instantie bij het bedrijfsleven zelf ligt. Binnen het programma 'Van sportstimulering naar duurzaam bewegen' formuleren wij doelgroepenbeleid. Naast de bekende doelgroepen zoals ouderen, allochtonen, mensen met een lichamelijke beperking, etc. blijkt de groep van 25 tot 55 jarigen in toenemende mate uitval te vertonen en een groep die aandacht vraagt te worden. Er zijn al effectieve interventies waar deze groep in Haarlemmermeer gebruik van maakt (zoals Beweegkriebels, Sportconnexion, Ladyfit). In de loop van 2009 zullen we beoordelen in hoeverre de projectmatige interventie (stimuleringsproject) naar de programmavorm preventie (duurzaam bewegen) kan worden omgebogen. Voor alle projecten en activiteiten binnen de programma's maken we steeds de afweging of het gaat om een basisvoorziening of dat deze alleen voor een specifieke doelgroep kunnen worden ingezet.

6.6 Ambities en beleidsmaatregelen

Ambities

- In 2012 haalt 55% van de volwassen inwoners de Beweegnorm van 5 x per week een half uur per dag sporten of intensief bewegen;
- In 2012 haalt 50% van de kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar de Beweegnorm van iedere dag bewegen, waarvan 2 x per week gericht op motoriek, behendigheid en conditie;
- In 2012 kan op 90% van alle scholen elke leerling van 4 tot 18 jaar dagelijks sporten binnen en buiten de schooluren;
- De maatschappelijke effecten van sport zijn versterkt door de samenwerking tussen de verschillende domeinen: 1 + 1 = 3;
- Structurele sport- en beweegactiviteiten zijn voor iedereen toegankelijk.

- De gemeente maakt een omslag van projectmatig en incidenteel beleid naar programmamanagement, en formuleert een aantal sportstimuleringsprogramma's die helpen om de gestelde doelen uit deze Sportnota te halen. De programma's worden in overleg met de uitvoerende organisaties vastgesteld en hebben een looptijd van vier jaar;
- De gemeente start in 2009 met de volgende programma's:
- Sport en Bewegen, in, op en rond de school;
- Sport in de wijk, een basisvoorziening;

In uitvoeringsprogramma`s wordt invulling gegeven aan deze programmalijnen. Hierbij is er in het bijzonder aandacht voor het tegengaan van inactiviteit en de mogelijkheden die andere sportaanbieders, dan die waar een subsidierelatie mee is, daarin kunnen bieden;

- De gemeente zet extra in op de ondersteuning van de vrijwilligers in de sportvereniging, met name de bestuurlijke vrijwilligers. Sportservice Haarlemmermeer werkt in opdracht van de gemeente een voorstel uit hoe deze groep vrijwilligers daadwerkelijk te ontlasten is;
- De gemeente blijft een bijdrage leveren aan het in stand houden van de sportverenigingen. Bij steun aan de sportverenigingen gaat het uiteindelijk om structurele sportdeelname. De garanties daarvoor liggen binnen de sportvereniging zelf: een laagdrempelige voorziening, lage kosten, toegankelijk voor iedereen met een grote mate van zelfredzaamheid en sociaal kapitaal;
- De doelstellingen en de grondslagen van de verschillende sportsubsidies worden geëvalueerd in de nieuwe subsidie- en tarievennota. Hierbij wordt ruimte geboden aan ontwikkelingen binnen de sportverenigingen en voor maatschappelijk actieve verenigingen;
- De gemeente onderzoekt of deelnemen aan het provinciale initiatief tot het instellen van een jeugdsportfonds voor de gemeente interessant is;
- De gemeente zoekt met de Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer en de regionaal medewerker Aangepast Sporten naar wegen om rechtstreeks in contact te komen met inwoners met een beperking om zo beter tegemoet te kunnen komen aan hun wensen op sportgebied;
- De gemeente geeft uitvoering aan de motie uit 2005 door scholen te stimuleren om zo veel mogelijk bewegingslessen op de basisscholen voor de groepen 3 tot en met 8 door vakleerkrachten te laten geven. Het verzorgen van bewegingsonderwijs is primair de taak van de school(besturen);
- De gemeente erkent het belang van goed bewegingsonderwijs en neemt deel aan de landelijke impuls Combinatiefuncties met de ambitie om in 2012 26 fte aan combinatiefuncties in te vullen. Doelstelling hierbij is het vergroten van het aantal brede scholen, het versterken van de sportverenigingen en het leggen van verbindingen tussen school en sport;
- Als aanvullende maatregel op hoogwaardig bewegingsonderwijs wordt voor leerlingen die dat nodig hebben MRT lessen aangeboden, aangevuld met SportClub Extra, die de toeleiding naar de sportorganisaties verbetert;
- De gemeente haakt aan bij het landelijk initiatief Nationale Sportweek om jaarlijks enkele specifieke sporten uit te lichten en op een actieve en uitnodigende wijze onder de aandacht van het publiek te brengen.

WSB
LEKI
ATOMIC

SportToppers 2008

Rosanne Klein Geltink, winnaar publieksprijs.

"Sporten is goed en leuk omdat je tijdens het sporten in een andere wereld stapt. Een wereld waarin je alles kunt bereiken zolang je het doet met plezier en overgave."

7 Topsport in Haarlemmermeer

7.1 Inleiding en achtergrond

De gemeente Haarlemmermeer heeft zich tot op heden in haar sportbeleid vooral gericht op de breedtesport. Qua bevolkingsomvang en economische dynamiek behoren we tot de top van Nederland; een uitstekende voedingsbodem voor het bedrijven van topsport. Een groeiende, jonge bevolking, diverse sterke, toonaangevende sportverenigingen en een bedrijvenpopulatie die in omvang en kwaliteit niets te wensen over laat. De puzzelstukjes vallen echter nog niet vanzelf in elkaar. De gemeente voorziet nadrukkelijk kansen om samen met de sportsector, het lokale bedrijfsleven en andere belanghebbenden de topsport in Haarlemmermeer de komende jaren op een hoger plan te brengen. Een ontwikkeling die voor alle betrokken partijen voordelen biedt. Gezien de potentie en ambities van de sport, maar zeker ook gezien de bijdrage die top- en breedtesport in samenhang kunnen leveren aan de aanpak van enkele grote maatschappelijke uitdagingen, is het de hoogste tijd voor het formuleren en implementeren van een Haarlemmermeers topsportbeleid.

Regionale en nationale ontwikkelingen

Het topsportbeleid van de gemeente staat niet op zichzelf. Zonder dat sprake is van een hiërarchische verhouding, bestaat er uiteraard enige samenhang met de topsportambities zoals die regionaal door de Provincie Noord-Holland en op landelijk niveau door het ministerie van VWS en NOC*NSF zijn verwoord. Vooral de ambities en uitwerking van het zogenaamde 'Olympisch Plan' zijn in de periode 2009-2016 leidend voor de ontwikkeling van de (top)sport in ons land. Om de topsport in ons land op 'Olympisch niveau' te brengen wordt binnen het Olympisch plan de komende jaren een aanzienlijke investering van het beleid voorzien. Topsportbegeleiding, talentontwikkeling en het organiseren van meer topsportevenementen zijn daarbij belangrijke speerpunten. Voor het faciliteren van de ambities is een prominente rol weggelegd voor gemeenten. Ook voor de gemeente Haarlemmermeer biedt deze opschudding van het Nederlandse topsportveld kansen. De Provincie Noord-Holland heeft intenties uitgesproken in haar provinciaal beleid. Hoewel de definitieve besluitvorming hierover nog moet plaatsvinden, lijkt het voor de hand te liggen dat de eventuele uitvoering van dit beleid een taak wordt van Sportservice Noord-Holland. Sportservice Haarlemmermeer maakt onderdeel uit van dit netwerk en ondersteunt momenteel al de breedtesportverenigingen in de gemeente. Bovendien speelt zij vanuit haar positie in het Olympische netwerk een rol in de ondersteuning van individuele topsporters. Wellicht dat de dienstverlening wordt uitgebreid naar het ondersteunen van topsportverenigingen. In afwachting van en aanvullend op die ontwikkelingen onderzoeken we op regionaal niveau welke mogelijkheden er zijn voor lokale invulling en aansluiting bij het aanbod van de stichting Topsport Kennemerland.

Definitie topsport in Haarlemmermeer

> Sportbeoefening op het hoogste nationale niveau in een bepaalde tak van sport, met de ambitie om te presteren op het niveau van internationale kampioenschappen.

Waarom een specifiek topsportbeleid?

Aansprekende topsport en de beleving die daarmee gepaard gaat bevordert de actieve sportparticipatie en vormt een belangrijke inspiratiebron voor een sportieve en vitale Haarlemmermeer. De maatschappelijke betekenis van topsport komt onder andere tot uitdrukking in de volgende waarden

- Inspiratiewaarde: topsport enthousiasmeert inwoners van de Haarlemmermeer om zelf te gaan sporten en heeft zo een stimulerend effect op de breedtesport. Top- en breedtesport horen bij elkaar en versterken elkaar.
- Welzijnswaarde: topsport boeit veel inwoners. Een gevarieerd aanbod van topsport biedt mensen de mogelijkheid als toeschouwer van topsport te genieten.
- Cohesiewaarde: topsport en topsportevenementen vormen een sociale ontmoetingsplaats. Zij kunnen de sociale binding en integratie van de bevolking bevorderen en zelfs eenheid, identiteit en gezamenlijke trots stimuleren.

- Ontplooiingswaarde: topsport biedt getalenteerde sporters de mogelijkheid zich verder te ontwikkelen. De sportinfrastructuur en het lokale voorzieningenaanbod bepaalt of zij dit in hun thuisgemeente kunnen doen of dat zij hiervoor moeten uitwijken naar andere plaatsen.
- Economische waarde: topsport gaat gepaard met steeds grotere geldstromen. Investeringen in topsportaccommodaties en de organisatie van topsportevenementen zorgen voor economische spin-off. Daarnaast draagt topsport bij aan een gunstig woon- en investeringsklimaat.
- Promotionele waarde: topsport draagt bij aan het imago van de Haarlemmermeer. Dankzij de grote zichtbaarheid van topsportevenementen en sportieve successen biedt topsport een uitstekend platform voor citymarketing. Topsport kan bijdragen aan de positionering van de Haarlemmermeer als ambitieuze, veelzijdige en vitale gemeente. Ook voor het lokale bedrijfsleven biedt de Haarlemmermeerse topsport een aantrekkelijk promotie- en communicatieplatform.

7.2 Doelstelling en prioriteiten Haarlemmermeers topsportbeleid

Doelstelling

Een belangrijk uitgangspunt van het gemeentelijk topsportbeleid is dat topsport primair een verantwoordelijkheid is van de lokale sportwereld. Gezien het maatschappelijk belang van topsport wil de gemeente het bedrijven van topsport graag actief stimuleren en ondersteunen, maar de rol van de overheid is daarbij vooral faciliterend. De doelstelling voor het gemeentelijk topsportbeleid luidt daarom als volgt:

Het actief bevorderen van het sportklimaat en de sportinfrastructuur in de gemeente op een wijze die kansrijke ontwikkeling van topsport in de Haarlemmermeer mogelijk maakt.

De gemeente kiest nadrukkelijk voor een geleidelijke ontwikkeling van de topsportcultuur, voortbouwend op het bestaande profiel en de sterke punten van de gemeente en de Haarlemmermeerse sport. De link met de breedtesport zal daarbij steeds worden gewaarborgd.

Prioriteiten

Vanuit deze achtergrond kiest de gemeente voor een topsportbeleid met de volgende hoofdlijnen en prioriteiten [22]:

1. *Versteviging van de basis van de Haarlemmermeerse topsport.* De gemeente Haarlemmermeer wil optimale voorwaarden scheppen voor het herkennen en ontwikkelen van toptalenten.
2. *Het via aansprekende topsportprestaties stimuleren van lokale binding, trots en maatschappelijke cohesie.* Dit vergt topteams en topsporters uitkomend op het hoogste landelijke niveau en (structurele) topsportevenementen die aansluiten bij het imago van de Haarlemmermeer. Nadrukkelijk wordt daarbij steeds de verbinding gelegd met de lokale breedtesport.
3. *Ondersteuning van het gemeentelijk imago met betrekking tot sport-, woon- en economisch klimaat via aansprekende topsportevenementen.* De gemeente heeft de ambitie op incidentele basis topsportevenementen met (inter)nationale exposure in de Haarlemmermeer te ontvangen.

7.3 Bouwstenen van het topsportbeleid

Het topsportbeleid van de gemeente is vormgegeven langs vier aandachtsgebieden of bouwstenen: verenigingen, sporters, evenementen en organisatie. Topsport in de Haarlemmermeer is vooralsnog bescheiden van omvang. Vandaar dat de gemeente in haar topsportbeleid focust op een beperkt aantal kernsporten en kernevenementen. De gedachte daarbij is dat bundeling van aandacht en middelen rond een paar sporten en evenementen meer maatschappelijk rendement oplevert dan een 'breed' topsportbeleid en de daarmee gepaard gaande versnippering van aandacht en middelen.

7.3.1 Topsportverenigingen

Kernsporten

De gemeente focust in haar topsportbeleid op een aantal kernsporten volgens een drietal criteria:

- status, er dient sprake te zijn van een door NOC*NSF erkende tak van sport, bij voorkeur met Olympische status;
- niveau, voor kernsporten geldt dat de Haarlemmermeerse teams of sporters [23] gedurende enkele jaren

[22] Deze hoofdlijnen komen mede voort uit de op 17 oktober 2007 georganiseerde werkconferentie 'Haarlemmermeer ontmoet topsport'.

hebben bewezen op het hoogste landelijke niveau te kunnen meedraaien, dan wel teams of sporters die kansrijk zijn om dat niveau binnen redelijke termijn te bereiken en daar gedurende enkele jaren te blijven;
- organisatie, de verenigingen moeten qua omvang, organisatiestructuur en technisch beleid een solide basis hebben. Een door de betreffende sportbond ondersteunde visie op duurzame topsportbeoefening en/of talentontwikkeling is een vereiste.

Voorlopig worden de volgende sporten aangemerkt als Haarlemmermeerse kernsport:

Honkbal	Hoofddorp Pioniers
Synchroon zwemmen	ZPCH
Turnen en Ritmisch Gymnastiek	SV Pax

De kernsportstatus geldt vooralsnog voor een periode van vier jaar (Olympische cyclus). Na afloop van deze periode worden alle sporten opnieuw beoordeeld. De betrokken verenigingen hebben daarmee gedurende vier jaar houvast om een stabiel topsportbeleid te voeren, terwijl succesvolle verenigingen in niet-kernsporten periodiek de kans hebben om ook de kernsportstatus te verkrijgen.
Hiertoe is het onze ambitie om in 2009 op basis van objectieve criteria, nieuwe groeisporten (potentiële kernsporten) te inventariseren.
In de Haarlemmermeer lijkt bijvoorbeeld squash (Meersquash) de potentie te hebben om de kernsportstatus te verkrijgen.
Kernsporten kunnen aanspraak maken op extra ondersteuning vanuit de gemeente. Zij krijgen, indien mogelijk en wanneer daar behoefte aan is extra aandacht op de volgende onderdelen:
- beschikbaarheid van een toptrainingsaccommodatie;
- beschikbaarheid van een wedstrijdaccommodatie die voldoet aan de internationale eisen voor evenementen;
- voorrang boven niet-kernsporten bij bestuurlijke en organisatorische ondersteuning (zie onder);
- voorrang boven niet-kernsporten bij de ondersteuning van individuele sporters;
- voorrang boven niet-kernsporten bij acquisitie van evenementen.

Accommodaties
Een belangrijke voorwaarde voor het bedrijven van topsport is het beschikken over adequate accommodatie(s) voor trainingen en wedstrijden. De gemeente heeft zich tot doel gesteld de topsport op dit punt een flinke kwaliteitsinjectie te geven. Met het Huis voor de Sport krijgen twee van de drie kernsporten (turnen en synchroonzwemmen) de beschikking over een hoogwaardige accommodatie die voldoet aan de nieuwste eisen. Met de Koninklijke Nederlandse Zwembond is de intentie uitgesproken om te komen tot de ontwikkeling van een Nationaal Trainingscentrum (NTC) voor het synchroon zwemmen.
Ook de derde kernsport honkbal en het complex van honkbalvereniging Hoofddorp Pioniers, staat aan de vooravond van een accommodatie-upgrade, al dan niet in samenhang met de verplaatsing naar een andere locatie in Hoofddorp. De haalbaarheidsstudie naar de verplaatsing en het toekomstig ambitieniveau van het honkbalcomplex wordt binnenkort afgerond en in het najaar van 2008 aan ons college voorgelegd.

Bestuurlijke en organisatorische ondersteuning
Het besturen van een sportvereniging is normaal al een flinke kluif. De bestuurlijke complexiteit van een topsportvereniging stelt steeds zwaardere eisen aan de inzet en competenties van de veelal uit vrijwilligers bestaande verenigingsbesturen. Daarbij komt dat ook de Haarlemmermeerse sportverenigingen zich geconfronteerd zien met een afnemend animo voor het vervullen van kader- en bestuurs¬functies. Voor de verdere ontwikkeling van de Haarlemmermeerse topsportverenigingen is voldoende bestuurlijke capaciteit en kwaliteit een absolute voorwaarde. De gemeente wil de kernsportverenigingen graag ondersteuning bieden bij hun verdere professionalisering (zie paragraaf 7.3.4 voor de concrete uitwerking).

[23] Voor aanwijzing als kernsport komen uitsluitend sporten in aanmerking die in verenigingsverband binnen de Haarlemmermeer worden beoefend. Dit kunnen ook individuele sporten zijn, zolang de succesvolle topsporters maar lid zijn van een Haarlemmermeerse vereniging.

7.3.2 Topsporters en talenten

Zonder topsporters geen topsport. Het ligt dan ook voor de hand dat individuele sporters, ook als ze deel uitmaken van een sportteam, een belangrijke plaats innemen binnen het topsportbeleid. Daarbij gaat het zowel om de huidige generatie topsporters, als hun toekomstige opvolgers. Voor elke fase van de '3T-ladder' (Talentherkenning, Talentontwikkeling en Topsportbeoefening) geldt dat sporters het best presteren als de omstandigheden waarin zij leven en hun sport beoefenen optimaal zijn.

Topsport en onderwijs

Vooral voor jonge (aankomende) topsporters is het van belang een goede combinatie te vinden tussen hun sport- en hun onderwijsactiviteiten. Het forse en onregelmatige tijdsbeslag van trainingen en wedstrijden wringt soms met de eisen die vanuit opleidingen aan leerlingen worden gesteld. Op diverse plaatsen in de Haarlemmermeer bestaan al initiatieven om de combinatie van sport en onderwijs voor jeugdige sporters optimaal te organiseren. De gemeente juicht deze initiatieven van harte toe en wil deze waar mogelijk ondersteunen.

Recent hebben bovendien enkele voortgezet onderwijsinstellingen in de gemeente, onder aanvoering van het Haarlemmermeer Lyceum en de koepelorganisatie Stichting Dunamare, hun voornemen bekend gemaakt om een speciaal voor topsporters aangepast onderwijsprogramma aan te bieden. Deze ambitie gaat gepaard met een aanvraag om de landelijke LOOT-status (op een LOOT-school krijgen topsporttalenten de kans om hun sportcarrière te combineren met hun opleiding) te verkrijgen. De gemeente juicht dit initiatief toe en zal de aanvraag waar mogelijk actief ondersteunen.

Ook met de scholen voor primair onderwijs is overleg nodig. Vooral de kernsporten synchroon¬zwemmen en turnen/ritmisch gymnastiek kennen zeer jonge talenten, die vanwege de hoeveelheid benodigde trainingsuren soms moeite hebben om een goede combinatie te vinden tussen sport en school. Tot op heden worden hierover steeds individuele afspraken gemaakt tussen de school, sporter (c.q. ouders) en de vereniging. De gemeente wil zich graag actief inzetten voor een eenduidig en werkbaar afsprakenkader voor alle betrokken partijen.

Huisvesting

De gemeente wil zich verder graag inzetten om sporters die er vanwege hun sport voor kiezen in de Haarlemmermeer te komen wonen te helpen bij het zoeken naar passende woonruimte. De gemeente zal daartoe contacten leggen met Haarlemmermeerse woningbouwcorporaties en bezien of het mogelijk en wenselijk is om met hen afspraken te maken over het met voorrang toewijzen van woonruimte aan sporters. Het betalen van de huur blijft vanzelfsprekend de verantwoordelijkheid van de sporter zelf.

Secundaire begeleiding

Topsporters en toptalenten zijn voor hun sporttechnische ontwikkeling afhankelijk van gekwalificeerde coaches, trainers en begeleiders. Een laagdrempelige toegang (voorrang) tot deze specialisten is voor topsporters van groot belang. Via het Olympisch Netwerk kunnen de meeste topsporters en talenten in contact komen met een door hen gewenste specialist. De gemeente wil in overleg met het Olympisch steunpunt in Haarlem nagaan hoe de situatie voor de topsporters verder kan worden geoptimaliseerd.

De gemeentelijke inbreng heeft vooral een voorwaardenscheppend karakter en richt zich met name op geschikte accommodaties en ondersteuning van sportverenigingen en –organisaties. Directe financiele ondersteuning van individuele (top)sporters past niet binnen het door ons gekozen topsportbeleid. Wel kunnen zij straks bij het met gemeentelijke steun te realiseren topsportloket terecht voor zaken als advies, begeleiding en ondersteuning bij het vinden van een geschikte opleiding of woonruimte (Zie 7.3.4).

Huldiging kampioenen

De gemeente feliciteert Haarlemmermeerse sporters met behaalde internationale sportsuccessen en is initiatiefnemer/organisator van Sporttoppers, de jaarlijkse verkiezing en huldiging van uitblinkende topsporters en talenten. De ervaring leert dat dit collectief stilstaan bij geleverde topprestaties inspirerend werkt en bovendien de onderlinge contacten tussen Haarlemmermeerse topsporters en de betrokken verenigingen bevorderd. Op zo'n moment blijkt dat de Haarlemmermeer over

veel sporttalent beschikt dat zich vanuit de breedtesport op een juiste wijze kan ontwikkelen. De gemeente zal het initiatief 'Sporttoppers' dan ook met veel enthousiasme continueren.

7.3.3 Topsportevenementen

Algemeen

Topsportevenementen vormen een belangrijk onderdeel van het topsportklimaat. Vanwege de grote zichtbaarheid dragen zij in belangrijke mate bij aan de lokale sportbeleving. Aansprekende topsportevenementen kunnen rekenen op een grote publieke belangstelling. Het van dichtbij ervaren van topprestaties is vooral voor kinderen een inspiratiebron om zelf actief te gaan sporten. Zo levert de topsport een bijdrage aan de ontwikkeling van de breedtesport. Dit effect kan worden versterkt wanneer rond topsportevenementen een goed doordacht activiteitenprogramma wordt aangeboden dat gericht is op het stimuleren van de sportparticipatie. Andersom kunnen topsportevenementen niet bestaan zonder de inzet van vrijwilligers uit de breedtesport. Aansprekende topsport¬evenementen dragen bij aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat voor de bevolking en het bedrijfsleven van de Haarlemmermeer. Grootschalige topsportevenementen die grote aantallen bezoekers van buiten de Haarlemmermeer trekken kunnen lokaal voor een aantrekkelijke economische impuls zorgen. Door hun grote uitstraling en media-aandacht zijn topsportevenementen een uitstekend instrument om de Haarlemmermeer te positioneren als sportieve en dynamische gemeente. Sommige evenementen bieden zelfs de mogelijkheid de Haarlemmermeer tot ver buiten de landsgrenzen onder de aandacht te brengen. Tot slot bieden topsportevenementen een uitstekend platform voor het Haarlemmermeerse bedrijfsleven en andere partijen om contacten te leggen en te onderhouden en ideeën, producten en diensten te promoten.

Net als bij sporten en verenigingen, geldt ook voor evenementen dat de gemeente in haar topsportbeleid een keuze maakt voor een beperkt aantal topsportevenementen. Deze topsportevenementen kunnen rekenen op structurele ondersteuning en extra aandacht vanuit de gemeente.

De criteria om te worden aangewezen als topsportevenement zijn:

- Status: er dient sprake te zijn van een door NOC*NSF erkende tak van sport, bij voorkeur met Olympische status en
- Niveau: voor topsportevenementen geldt dat zij minimaal een bovenregionale uitstraling hebben, dan wel kansrijk zijn om dat niveau te bereiken en daar gedurende enkele jaren te blijven en
- Organisatie: de evenementen moeten een ervaren organisatiecomité hebben en beschikken over een solide financiële basis. Een met de lokale autoriteiten afgestemd draaiboek en veiligheidsplan is een vereiste.

Evenementen die passen bij de cultuur en het karakter van de polder of actief de koppeling maken tussen topsport en breedtesport dan wel gericht zijn op de combinatie jeugd en onderwijs hebben de voorkeur (geen harde eis).

Haarlemmermeer kent inmiddels twee jaarlijks terugkerende topsportevenementen met een bovenregionale uitstraling: het Concours Hippique en de Haarlemmermeer Marathon. Die laatste heeft – hoewel vooralsnog opgezet als breedtesportevenement - de potentie om uit te groeien tot een evenement waaraan ook nationale en mogelijk zelfs internationale topatleten deelnemen. De gemeente heeft beide evenementen voorlopig de status van topsportevenement gegeven. Zij zijn daarmee verzekerd van meerjarige (vier jaar) gemeentelijke ondersteuning. Daarbij gaat het – naast een beperkte vorm van sponsoring - vooral om facilitaire ondersteuning. Bovendien wil de gemeente graag in overleg met de organisatoren van beide evenementen nadenken over de mogelijkheden tot verdere groei en verbetering.

Nieuwe topsportevenementen

De gemeente zal geen expansief topsportevenementenbeleid voeren. Gestage uitbouw van de bestaande evenementen heeft prioriteit boven snel scorende evenementen. Bij de eventuele acquisitie en organisatie van nieuwe evenementen zal vooral de promotionele waarde van de evenementen een rol spelen. Het zal moeten gaan om evenementen met (inter)nationale uitstraling. Het optreden als start- en finishplaats in Olympia's Tour was een goed voorbeeld van een derge-

Het bedrijfsleven en topsport

Topsport en bedrijfsleven kunnen elkaar op vele fronten versterken. Dat wordt bewezen door grote aantallen succesvolle sponsorsdeals. Daarbij gaat het soms nog gewoon om het verkrijgen van naamsbekendheid via een naam op een shirtje of een bord langs de kant. Of het ontmoeten van (potentiële) zakenrelaties in een businessclub. Maar steeds vaker vinden sport en bedrijfsleven elkaar in veel inniger en nog waardevollere relaties.

Topsporters worden ingezet om samen met het personeel te sporten, ze brengen vanuit hun sport¬ervaringen het belang van bewegen en gezond eten over. Ze gaan met zakelijke relaties sportieve uitdagingen aan. En er zit nog zoveel rek in de relatie. Er is nog zoveel meer uit te halen. Dat geldt zeker in de Haarlemmermeer, met haar enorme bedrijvenpopulatie. Potentiële sponsoren genoeg zou je zeggen. Maar met wie moeten ze die sponsordeals dan sluiten? Kan de Haarlemmermeerse sport een waardevolle tegenprestatie leveren? Helaas is het antwoord: 'nog lang niet altijd.' En dus sluiten sommige lokale bedrijven hun sponsor¬deals nu buiten de gemeentegrenzen. En onderhouden zij hun netwerk op een andere manier. Jammer, maar wel de realiteit. De uitdaging voor de komende jaren is de Haarlemmermeerse topsport (teams, atleten en evenementen) zodanig te verbreden en te versterken dat zij een aantrekkelijke en professionele partner worden voor het lokale bedrijfsleven. Dat zij kunnen leveren waar het bedrijfsleven naar zoekt, of dat nu media-exposure is, of een bedrijventoernooi of een inspirerende lezing. Wie moet dat doen? De bal ligt in eerste instantie bij de topsport. Daar moet het initiatief vandaan komen om verder te professionaliseren. Maar alleen redt de sport het niet. Sport en bedrijfsleven in de Haarlemmermeer kunnen alleen samen die groei realiseren. Dat begint met elkaar ontmoeten. Het creëren van goede ontmoetingsmomenten is een belangrijke voorwaarde voor toekomstige samenwerking.

De gemeente wil ook graag haar steentje bijdragen. Door vanuit het Topsportplatform periodiek topsport en bedrijfsleven bij elkaar te brengen en door zelf ook actief mee te werken aan het verbeteren van de randvoorwaarden voor topsport. Met betrokken partijen overlegt de gemeente graag over een optimale structuur voor de relatie sport – bedrijfsleven – overheid. Wanneer topsport, bedrijfsleven en gemeente de handen ineenslaan hebben we de mogelijkheid om de komende jaren een flinke impuls te geven aan het (top)sportklimaat in onze gemeente.

lijk evenement. Ook de voorzichtige verkenningen van een eventuele komst van de Giro d'Italia (samen met Amsterdam) en de Europese ambities van de Amerikaanse Major League Baseball passen in dit beeld.

7.3.4 Organisatie

Topsportplatform

Eén van de belangrijkste aandachtspunten die door partijen in en rond de Haarlemmer¬meerse topsport naar voren is gebracht, is het gebrek aan overleg en samenwerking tussen alle betrokken partijen. Verenigingen uit verschillende sporten hebben onderling geen contact. Dat geldt voor bestuurders, maar ook voor coaches and trainers. Van leer- en synergie-effecten is op die manier nauwelijks sprake. Ook rond de contacten met derde partijen zoals onderwijsinstellingen, (medische) begeleiding, media et cetera vindt nauwelijks kennisdeling plaats. De gemeente heeft de ambitie om op korte termijn een Topsportplatform in het leven te roepen. In dit platform zitten vertegenwoordigers de kernsportverenigingen, kernsportevenementen en andere partijen die zich bezighouden met topsport, dan wel hiermee een relatie hebben. Hiermee wordt bedoeld het onderwijsveld, het bedrijfsleven en de lokale overheid (Sportzaken en Economische Zaken). Het platform fungeert als een adviesorgaan voor de wethouder bij de ontwikkeling en verdere programmatische uitwerking van het topsportbeleid. Daarnaast heeft het platform tot

doel de onderlinge afstemming, samenwerking en kennisuitwisseling binnen de Haarlemmermeerse topsport te bevorderen.

De gemeente wil ook graag haar steentje bijdragen. Door vanuit het Topsportplatform periodiek topsport en bedrijfsleven bij elkaar te brengen en door zelf ook actief mee te werken aan het verbeteren van de randvoorwaarden voor topsport. Met betrokken partijen overlegt de gemeente graag over een optimale structuur voor de relatie sport – bedrijfsleven – overheid. Wanneer topsport, bedrijfsleven en gemeente de handen ineenslaan hebben we de mogelijkheid om de komende jaren een flinke impuls te geven aan het (top)sportklimaat in onze gemeente.

Verbeteren PR en Communicatie

Een van de argumenten voor het stimuleren van de topsport is de voorbeeldfunctie die topsport heeft. De gemeente heeft de ambitie de sport hierbij te ondersteunen. Niet door taken over te nemen. Wel door te kijken of op sommige punten het bundelen van krachten net wat meer effect teweeg kan brengen. De gemeente denkt graag met de topsport mee over creatieve manieren om de sport, het betrokken bedrijfsleven en de gemeente Haarlemmermeer via de sport op een positieve manier voor het voetlicht te brengen.

Eén Topsportloket

De gemeente wil de Haarlemmermeerse topsport graag coördinatie en regie aanbieden bij de dagelijkse gang van zaken. Analoog aan andere gemeenten gaat de gedachte daarbij uit naar een centraal loket waar alle topsportgerelateerde zaken kunnen worden ingebracht en geregeld. Uitvoering van beleid ligt buiten de gemeentelijke organisatie. Bij de plaatsing en inrichting van een topsportloket moet rekening worden gehouden met het krachtenveld rond de topsport, dat sterk afwijkt van de breedtesportwereld, met name waar het gaat om de omgang met commerciële partijen. Het topsportloket heeft ook tot taak vanuit haar expertise te adviseren over het te voeren topsportbeleid. De verantwoordelijkheid voor de regie van het topsportbeleid ligt bij de afdeling Sport van de gemeente. Het topsportplatform fungeert als een Raad van Toezicht/Advies.

Toekomstige topsportstructuur Haarlemmermeer

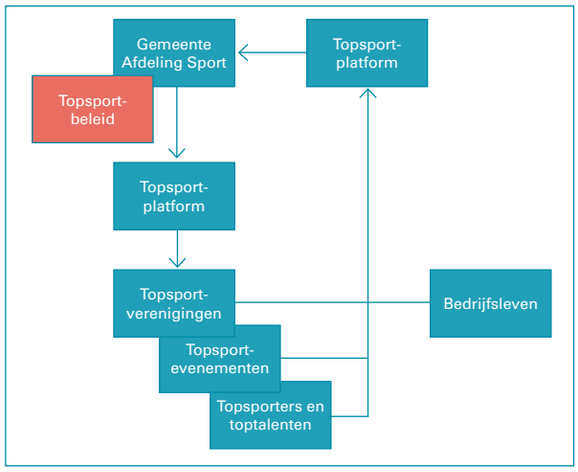

7.4 Ambitie en beleidsmaatregelen

Ambitie topsport

Het verbeteren van het (top)sportklimaat en ontwikkelen van een topsportcultuur, voortbouwend op het bestaande profiel en de sterke punten van de gemeente en de sportinfrastructuur.

Beleidsmaatregelen

- Vaststellen sporten als kernsporten voor 4 jaar (Olympische cyclus).
- Inventarisatie van groeisporten (potentiële kernsporten)
- Geven van een kwaliteitsinjectie aan topsportaccommodaties.
- Inrichten van een topsportloket en topsportplatform.
- Versterken van samenwerking tussen topsport, breedtesport en onderwijs.
- Het bieden van facilitaire ondersteuning aan topsportevenementen.
- De gemeente zal actief participeren binnen het netwerk van het Olympisch plan.
- De gemeente zal een bijdrage leveren aan het vergroten van zichtbaarheid van topsport binnen de gemeente door communicatie-uitingen en pr.

Een meer gedetailleerde uitwerking van activiteiten en planning (op basis van maximale ambitieniveau) is opgenomen hoofdstuk 8.

McDavid

Bijlagen

Overzicht van bijlagen bij de beleidsnota 'Sport in een beweeglijk perspectief'
Deze bijlagen zijn niet opgenomen in deze nota. U kunt ze downloaden van www.haarlemmermeer.nl (vrije tijd, sport & bewegen, beleid). Het raadsbesluit is wel in deze nota opgenomen.

Bijlage 1:	Onderzoeksresultaten sportdeelname
Bijlage 2:	Stand van zaken sportverenigingen
Bijlage 3:	Inventarisatie accommodaties (binnen en buiten)
Bijlage 4:	Onderzoeksgegevens Volksgezondheid en beweegnorm
Bijlage 5:	Memo combinatiefuncties
Bijlage 6:	Van hurksprong tot Fosbury Flop
Bijlage 7:	Maatregelen, middelen en lokale agenda
Bijlage 8:	Raadsvoorstel 2008-115504 / raadsbesluit d.d. 12 februari 2009

gemeente
Haarlemmermeer

Raadsbesluitenlijst 12 februari 2009

De gemeenteraad van Haarlemmermeer heeft besloten tot **Vaststelling nota 'Sport in beweeglijk perspectief' (08/115504).**

Amendement bij RV 2008/115504 'Sport in beweeglijk perspectief'
(indiener: fractie HAP) – aangenomen (unaniem).

Op basis van de beschikbare informatie en gewisselde argumenten tijdens de debatten, een ambitie toe te voegen aan het sportbeleid, door aangepast sporten als prioriteit op te nemen voor het jaar 2009.

Aangepast Sporten als prioriteit voor het jaar 2009 toe te voegen. Dat betekent concreet in 2009:

1. een jaarlijks programma opstellen voor het doen van aanpassingen aan sportaccommodaties zodat deze toegankelijk zijn voor gebruikers én bezoekers met een handicap;
2. het uitwerken van een persoonsgebonden Sportbudget;
3. onderzoeken tegen welke meerkosten in het Programma van Eisen van het Huis van de Sport kan worden opgenomen dat deze voorziening tevens dienst zal doen als een Regionaal Centrum voor Aangepast Sporten. De uitkomsten van dit onderzoek te rapporteren aan de raad voorafgaand aan de hernieuwde aanbesteding van het Huis van de Sport.

Beslispunten raadsvoorstel: – **aangenomen (unaniem)**

- de beleidsnota 'Sport in een beweeglijk perspectief' vast te stellen;
- een bedrag van € 50.000,-- beschikbaar te stellen voor de organisatiekosten van Sporttoppers en de Nationale Sportweek in 2009;
- het college opdracht te geven om voor de financiële effecten van bovenstaande inhoudelijke en personele voorstellen (incl. overhead) een dekkingsvoorstel te doen bij de Voorjaarsrapportage 2009;
- in te stemmen met de omzetting van een natuurgrasveld in een kunstgrasveld als gevolg van de aanleg van park Zwanenburg;
- het college opdracht te geven om, na aftrek van het subsidie, voor de resterende kosten van het kunstgrasveld tot maximaal € 500.000,-- een dekkingsvoorstel te doen bij de Voor- of Najaarsrapportage 2009.

Colofon

Deze nota is een uitgave van de
Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp
0900 1852
www.haarlemmermeer.nl

Fotografie
Josine Voogt
Jur Engelchor

Vormgeving
BizzieBee, Hoofddorp

Oplage 750 stuks
Hoofddorp, april 2009